

Raportti 1/2017

Vuosiraportti 2016

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisu 1/2017
Vuosiraportti 2016
Tekijä: Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Kuvat: Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS
Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula
Käyntiosoite: Hyryläncatu 8 C, Tuusula
Puhelin: (09) 87181
Sähköposti: yaktoimisto@tuusula.fi
Faksi: (09) 3487 3220
www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

Sisällysluettelo

SAATTEEKSI	2
1. KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS	3
1.1 ORGANISAATIO	3
1.2 HENKILÖSTÖ	3
1.3 TALOUS	4
1.4 TOIMITILAT.....	6
2. KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	8
3. YMPÄRISTÖKESKUKSEN OHJAUSRYHMÄ	11
4. YMPÄRISTÖVALVONTA	13
4.1 YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN LUPA- JA ILMOITUSPÄÄTÖKSET SEKÄ REKISTERÖINNIT	13
4.2 YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN VALVONTATEHTÄVÄT	14
4.3 VESIHUOLTOLAIN MUKAINEN VALVONTA	18
4.4 MAA-AINESLAIN MUKAISET VIRANOMAISTEHTÄVÄT	19
4.5 YMPÄRISTÖVALVONNAN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN JA MUUT YLEISET TEHTÄVÄT.....	21
5. YMPÄRISTÖNSUOJELU	22
5.1 LUONNONSUOJELU	26
5.2 ILMASTONMUUTOS JA ENERGIATEHOKKUUS	26
5.3 ILMANLAADUN SEURANTA	27
5.4 VESIENSUOJELU.....	27
5.5 VILKKU-HANKE	29
5.6 VIESTINTÄ	29
6. TERVEYSVALVONTA	31
6.1 ELINTARVIKEVALVONTA.....	31
6.2 TUPAKKALAIN VALVONTA	38
6.3 TALOUSVESI.....	39
6.4 UIMAVEDEN JA UIMARANTOJEN VALVONTA.....	40
6.6 ASUIN-, TYÖ- JA KOKOONTUMISHUONEISTOT	41
7. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO JA ELÄINSUOJELU	43
7.1 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT	43
7.2 ELÄINSUOJELU JA TARTTUVAT ELÄINTAUDIT	46
7.3 LÖYTÖELÄIMET	47

Saatteeksi

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus tavoittelee strategiansa mukaisesti seudullisesti terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä sekä monipuolista ja ekologisesti kestävää luonnonympäristöä. Päämäärään päästäkseen ympäristökeskus tuottaa laadukkaita viranomaispalveluita sekä toimii ympäristöasioissa aktiivisena yhteistyökumppanina Keski-Uudenmaan kuntien ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

Vuosi 2016 oli Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kahdeksas toimintavuosi. Ympäristökeskuksen toiminta ja luottamushenkilötyöskentely Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnassa ovat vakiintuneet hyvälle tasolle, mistä vuosiraportissa 2016 on lukuisia esimerkkejä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus käynnisti huhtikuun 2016 alussa kaksivuotinen *Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla* -hankkeen (VILKKU-hanke). Ympäristökeskuksen koordinoimassa konsortiohankkeessa välitetään tietoa ja kokemuksia muun muassa maan kasvukuntoa ja vesitaloutta parantavista toimenpiteistä. Hanke rahoitetaan pääosin EU:n Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta myönnettävällä rahoituksella. Ympäristökeskus laajensi vesiensuojelutoimintaansa myös vesistöseurannassa. Aiemmin toteutetun Nurmijärven järvien vesistöseurannan lisäksi ympäristökeskus käynnisti vuoden 2016 aikana Mäntsälän järvien vedenlaadun seurannan, jossa ovat mukana kaikki Mäntsälän suurimmat järvet.

Tavanomaisten lupa- ja valvonta-asioiden sekä muiden työtehtävien ohella ympäristökeskusta työllistivät vuonna 2016 lukuisat vesihuollon vapautushakemukset sekä muutamat poikkeuksellisen laaja-alaiset valvontatapahtumat. Esimerkiksi Nurmijärvellä sijainneen luvattoman maankaatopaikan ennallistamista koskevan hallintopakkopäätöksen valvonta on ollut erityisen työläs ja aikaa vievä.

Ympäristökeskukselle kuuluvat ympäristöterveydenhuollon palvelut tulevat siirtymään maakunnan järjestettäväksi vuoden 2019 alusta lähtien, jos vireillä oleva aluehallintouudistus toteutuu suunnitellulla tavalla. Ympäristökeskus on käynnistänyt aluehallintouudistuksen johdosta suunnitelmat toimintansa uudelleenjärjestämiseksi. Muutokseen valmistautuminen saattaa jonkin verran heikentää ympäristökeskuksen peruspalveluita vuosien 2017 ja 2018 aikana.

Esitän parhaimmat kiitokseni ympäristökeskuksen työntekijöille, Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnalle, ympäristökeskuksen ohjausryhmälle sekä kaikille yhteistyökumppaneillemme tuloksellisesta ja hyvin onnistuneesta vuodesta 2016.

Tuusulassa 24.4.2017
Risto Mansikkamäki
ympäristökeskuksen johtaja

1. KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on Tuusulan kunnan isännöimä seudullinen palvelukeskus, joka tuottaa Järvenpään ja Keravan kaupunkien sekä Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun viranomaispalvelut. Ympäristökeskus on aloittanut toimintansa vuonna 2009.

1.1 Organisaatio

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tehtäväkokonaisuus on järjestetty viiteen tulosityksikköön. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät on jaettu terveystalvontaan ja eläinlääkintähuoltoon. Ympäristönsuojelun lupa- ja valvontatehtävät on eriytetty ympäristövalvonnan tulosityksikköön ja ympäristönsuojelun yleistehävät ympäristönsuojelun tulosityksikköön. Hallinnon tulosityksikkö huolehtii ympäristökeskuksen yhteisistä tukipalveluista.

Terveystalvonnan tulosityksikkö vastaa muun muassa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtävistä, elintarvike-, tupakka- ja nikotiinikorvaustuotteiden valvonnasta. Eläinlääkintähuollon tulosityksikön vastuulla ovat eläinlääkintähuollon toimeenpano ja valvonta sekä kunnalle kuuluvat eläinsuojelu- ja eläintautitehtävät.

Ympäristövalvonnan tulosityksikkö vastaa ympäristönsuojeluviranomaisen lupa- ja valvontatehtävistä, maa-aineslain lupa- ja valvontaviranomaisen tehtävistä sekä leirintäalueviranomaisen tehtävistä. Ympäristönsuojelun tulosityksikkö huolehtii ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvista ympäristönsuojelun yleistehävistä kuten ympäristön tilaa koskevista selvityksistä, ympäristön tilan seurannasta, ympäristönsuojelun asiantuntijapalveluista sekä ympäristönsuojelun neuvonnasta ja valistuksesta.

1.2 Henkilöstö

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksessa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 44 palvelussuhdetta, joista 41 on ollut vakituista ja kolme määräaikaista. Yksi vakituinen palvelussuhde oli vuoden 2016 lopussa täyttämättä, ja yksi palvelussuhde oli osa-aikainen. Ympäristökeskuksen henkilöresurssit olivat siten 42,6 htv. Ympäristökeskuksessa oli sairauspoissaoloja vuonna 2016 yhteensä 294 henkilötyöpäivää.

Taulukko 1. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen työntekijät vuonna 2016. (Tiedot 31.12.2016.)

Ympäristökeskuksen työntekijät		kpl
Vakinaiset	Kokoaikaiset	40
	Osa-aikaiset	1
Määräaikaiset	Kokoaikaiset	3
	Osa-aikaiset	0
Yhteensä		44

1.3 Talous

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimintakulut ja -tuotot olivat vuoden 2016 talousarviossa 3 600 462 euroa, siten että toimintakatteeksi jäi nolla euroa. Sopijakuntien yhteistoimintakorvausten osuus talousarvion mukaisista toimintatuotoista oli 3 059 462 € (taulukko 2).

Taulukko 2. Sopijakuntien yhteistoimintakorvausten (€/v) jakautuminen ympäristökeskuksen eri tulosyksiköille vuoden 2016 talousarviossa.

Sopijakunta	€/v					Yhteensä
	Hallinto	Ympäristövalvonta	Ympäristönsuojelu	Terveysvalvonta	Eläinlääkintähuolto	
Järvenpää	154 227	61 279	58 588	222 114	104 822	601 030
Kerava	134 837	41 032	51 243	214 823	95 780	537 716
Mäntsälä	82 163	62 625	63 249	139 649	131 319	479 006
Nurmijärvi	158 774	108 629	93 165	153 094	153 662	667 323
Tuusula	145 889	138 101	83 928	223 155	183 315	774 388
Yhteensä	675 890	411 666	350 173	952 835	668 898	3 059 462

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus teki vuonna 2016 positiivisen toimintakatteen (206 256 €) ennen sopijakuntien yhteistoimintakorvausten palautuksia ja lisämaksuja. Ympäristökeskuksen toimintatuotot ylittyivät (100,28 %) talousarviossa arvioidusta ja toimintakulut jäivät arviotua pienemmiksi (94,55 %). Ks. taulukko 3.

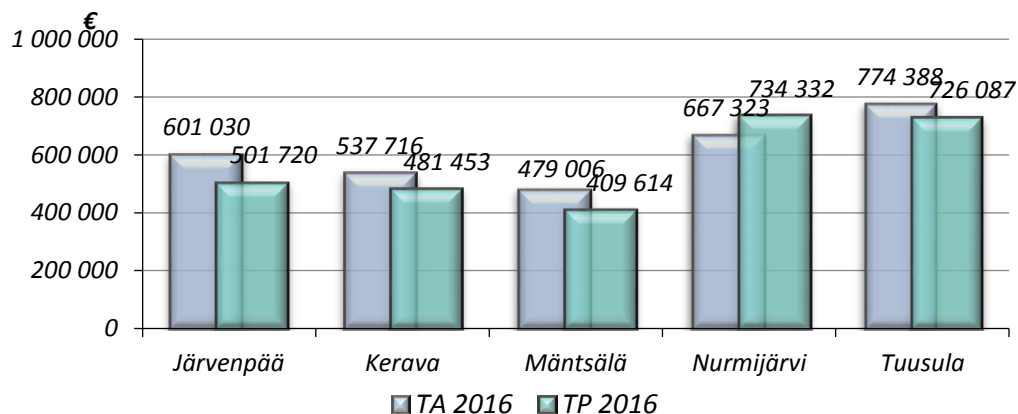
Taulukko 3. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen talousarvion mukaiset sekä toteutuneet toimintatuotot ja -kulut vuonna 2016 ennen yhteistoimintakorvausten palautuksia ja lisämaksuja.

	TA 2016	Tot. 31.12.2016	Erotus	Tot.-%
Toimintatuotot	3 600 462	3 610 459	9 997	100,28
Toimintakulut	-3 600 462	-3 404 203	196 259	94,55
Toimintakate	0	206 256	206 256	

Eniten yhteistoimintakorvausten palautuksia vuonna 2016 ympäristökeskuksen sopijakunnista sai Järvenpää (99 310,20 €), jonka toimintamenot terveystalvonnassa olivat noin 65 000 euroa budjetoitua pienemmät. Lisää yhteistoimintakorvauksia vuoden 2016 palveluista joutui puolestaan maksamaan Nurmijärvi (67 009,73 €).

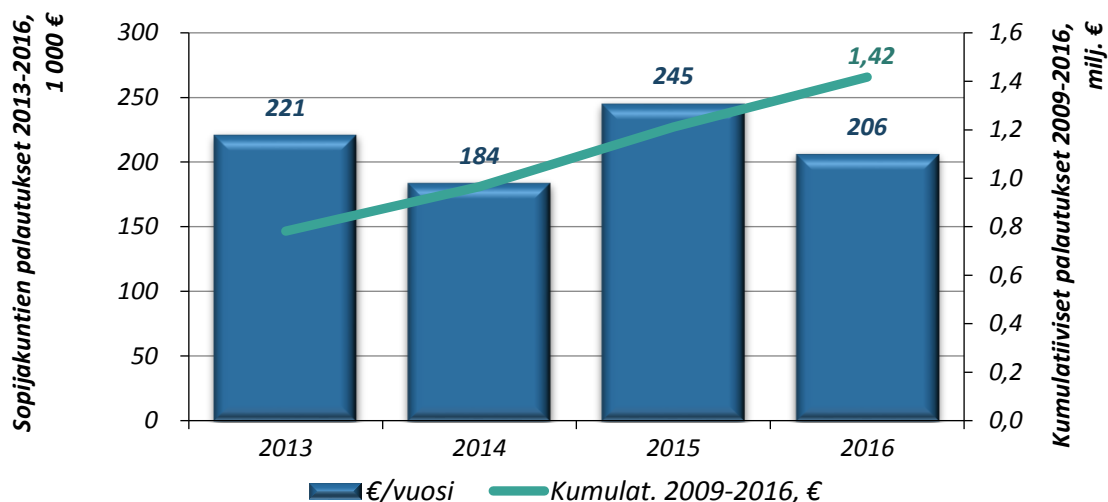
Nurmijärven yhteistoimintakorvausten lisämaksut kohdistuvat ympäristövalvonnan, terveystalvonnassa ja eläinlääkintähuollon palveluihin. Ympäristövalvonnassa Nurmijärven lisäkustannuksia ovat aiheuttaneet etenkin Savikon vedenottamon suoja-alueella tapahtuneen laittoman maankaatopaikkatoiminnan valvonta sekä vesiosuuskuntien vireillepanoista johtuvat vesihuollon vapautushakemusten käsittelyt (ks. kuva 1).

Kuva 1. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakuntien talousarvion (TA) mukaiset ja tilinpäätöksessä toteutuneet (TP) yhteistoimintakorvaukset vuonna 2016.

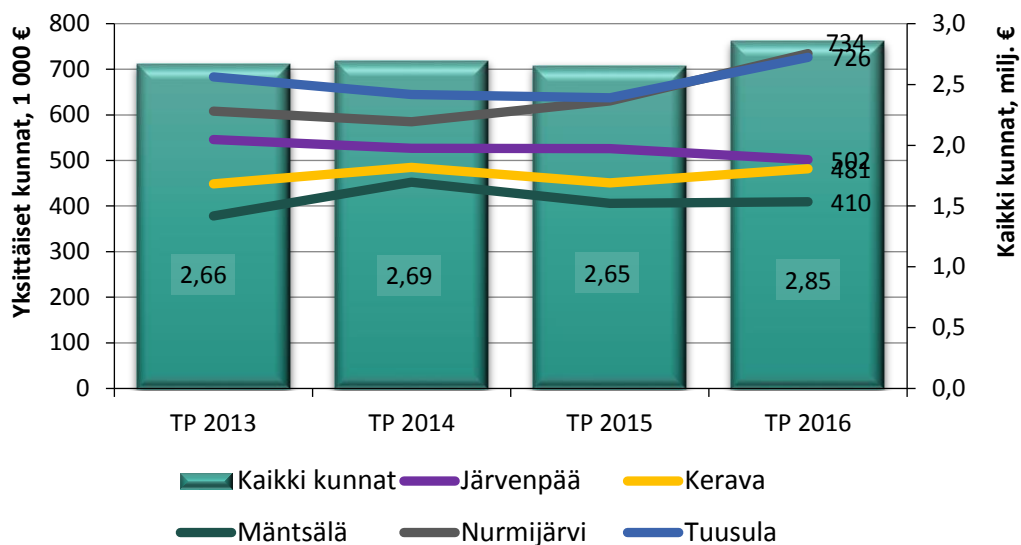
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on vuosina 2013–2016 palauttanut sopijakuntien yhteistoimintakorvauksia yhteensä keskimäärin 214 000 €/v. Koko toimintakautenaan 2009–2016 ympäristökeskuksen kumulatiiviset palautukset sopijakunnille ovat olleet noin 1,42 milj. € (kuva 2)

Kuva 2. Yhteenlasketut sopijakuntien yhteistoimintakorvausten palautukset vuosina 2013–2016 sekä yhteistoimintakorvausten palautusten kumulatiivinen kokonaismäärä vuosina 2009–2016 (kuvaajassa ajanjaksolla 2013–2016).

Ympäristökeskuksen sopijakuntien vuoden 2016 yhteistoimintakorvauksissa oli ensimmäisen kerran mukana isäntäkunnan ympäristökeskukselle tarjoamien tukipalveluiden kustannukset (109 388,65€), joiden laskutusperusteet kaikki sopijakunnat hyväksyivät. Kuvassa 3 on esitetty sopijakuntien yhteistoimintakorvausten kehitys vuosina 2013–2016.

Kuva 3. Ympäristökeskuksen sopijakuntien yhteistoimintakorvausten kehitys vuosina 2013–2016.

1.4 Toimitilat

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimitiloissa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2016 aikana. Ympäristökeskus antoi ohjausryhmälle 24.5.2016 selvityksen toimitiloistaan.

Ympäristökeskuksella on Tuusulan Marianlinnassa toimitiloja yhteensä 824,5 m² (taulukko 4). Tämän lisäksi ympäristökeskuksella on eläinlääkärin vastaanottotilat Järvenpäässä (90 m²), Nurmijärvellä (152 m²) ja Tuusulassa (109 m²).

Taulukko 4. Ympäristökeskuksen toimitilat Tuusulan Marianlinnassa.

Käyttöönotto	Tilan käyttö	Kerros	Pinta-ala, m ²
1.2.2011	Varasto	kellari	19,0
1.2.2011	Neuvotteluhuone	2	43,0
1.2.2011	Ympäristövalvonta	2	57,0
1.2.2011	Ympäristövalvonta	2	48,0
1.9.2014	Terveysvalvonta Ympäristövalvonta	2	83,0
1.2.2011	Terveysvalvonta	3	293,0
1.2.2011	Hallinto Eläinlääkintähuolto	4	132,0
1.2.2011	Hallinto	4	44,5
1.2.2011	Ympäristönsuojelu	4	57,0
1.12.2015	Ympäristönsuojelu	4	48,0
Yhteensä			824,5

Ympäristökeskuksen toimitilaselvityksessä 2016 on esitetty muun muassa ympäristökeskuksen toimitilakustannuksia (ks. taulukot 5 ja 6).

Taulukko 5. Ympäristökeskuksen toimitilojen vuokratustannukset vuonna 2016.

Toimitilat		€/kk	€/v	€/kk/m2
Toimistotilat	Marianlinna, toimistotilat	13 129,65	157 555,80	16,30
	Marianlinna, varasto	184,30	2 211,60	9,70
	Hyrylän Ostoskeskus	91,61	1 099,32	11,90
Vastaanotot	Järvenpää	1 166,92	14 003,04	12,97
	Nurmijärvi	1 966,91	23 602,92	12,94
	Tuusula	418,63	5 023,56	3,84
Yhteensä		16 958,02	203 496,24	

Taulukko 6. Ympäristökeskuksen toimitilojen siivouskulut vuonna 2016.

Toimitilat		€/kk	€/v	€/kk/m2
Toimisto-tilat	Marianlinna	833,30	9 999,60	1,01
	Hyrylän Ostoskeskus	0,00	0,00	0,00
Vastaanotot	Järvenpää	595,51	7 146,12	6,62
	Nurmijärvi	503,00	6 036,00	3,31
	Tuusula	633,30	7 599,60	5,81
Yhteensä		2 565,11	30 781,32	

2. KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Keski-Uudenmaan ympäristölautakuntaan kuuluu lautakunnan johtosäännön sekä ympäristökeskuksen yhteistoimintasopimuksen mukaan viisitoista (15) jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Kukin sopijakunta on valinnut lautakuntaan kolme jäsentä ja näiden henkilökohtaiset varajäsenet. Lautakunnan puheenjohtajuus ja varapuheenjohtajuus kiertävät kahden vuoden välein kuntakohtaisesti kuntien asukasluvun mukaisessa suuruusjärjestyksessä siten, että viimeämisvuorossa asukasluvultaan suurin kunta nimeää puheenjohtajan ja toiseksi suurin kunta varapuheenjohtajan.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan kokoonpano vuonna 2016 on esitetty taulukossa 7.

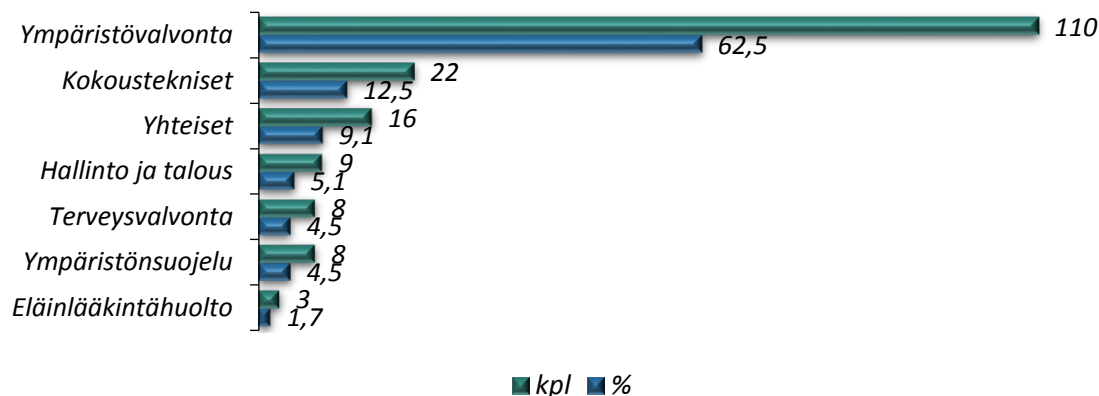
Taulukko 7. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan jäsenet ja varajäsenet sekä heidän luottamustehdänsä vuonna 2016.

Sopijakunta	Jäsen	Varajäsen
Järvenpää	Lehto Risto	Lohtander Minna
	Paloheimo Irja	Bulut Emil
	Siltasari-Peltonen Tuula	Pyy Markku
Kerava	Nieminen Matti	Maja Tapio
	Pihola Ville	Hahtala Riitta-Liisa
	Salmela-Vierisalo Satu	Nuutinen Hannu
Mäntsälä	Ravolainen-Rinne Heta	Laine Markku
	Sundberg Anneli <i>puheenjohtaja</i>	Eerola Asko
	Ylisirniö Kalevi	Mäkipää Marja-Leena
Nurmijärvi	Harjunen Irene	Pölönen Ilpo
	Kivinen Yrjö	Fihlman Mari
	Latva Jerry <i>varapuheenjohtaja</i>	Pihlaja Matti
Tuusula	Huuhtanen Pasi	Auranen Irma
	Oksanen Matti	Kulmala Marja-Leena
	Seuna Veikko	Hahtala Riita-Liisa

Ympäristölautakunnan jäsenten ja varajäsenten kesimääräinen osallistumisaste kokouksiin vuoden 2016 aikana on ollut 93,3 %. Viisi lautakunnan jäsentä osallistui kaikkiin yhteentoista kokoukseen.

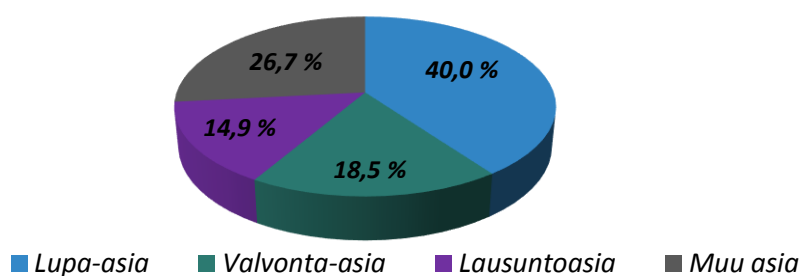
Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta käsitteli vuoden 2016 kokouksissa yhteensä 195 kokousasiaa, joista valtaosa (62,5 %) on ollut ympäristövalvonnan tulosityksikön valmisteleimia (kuva 4)

Kuva 4. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan vuonna 2016 käsittelemien kokousasioiden (195 kpl) jakautuminen eri tulosyksiköiden valmistelemiin sekä tulosyksiköiden yhteisiin ja kokousteknisiin asioihin.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnalla oli vuonna 2016 päätettävänään poikkeuksellisen runsaasti vesihuollon vapautushakemuksia, minkä lisäksi se on käsitellyt isoja kalliokiviaineksen louhintaan liittyviä maa-aines- ja ympäristölupia. Vesihuoltoasiat olivat korostetusti esillä myös lautakunnan valvontapäätöksissä vesiosuuskuntien laitettua vireille velvoitteita liittää toiminta-alueella olevat kiinteistöt niiden verkostoihin (kuva 5).

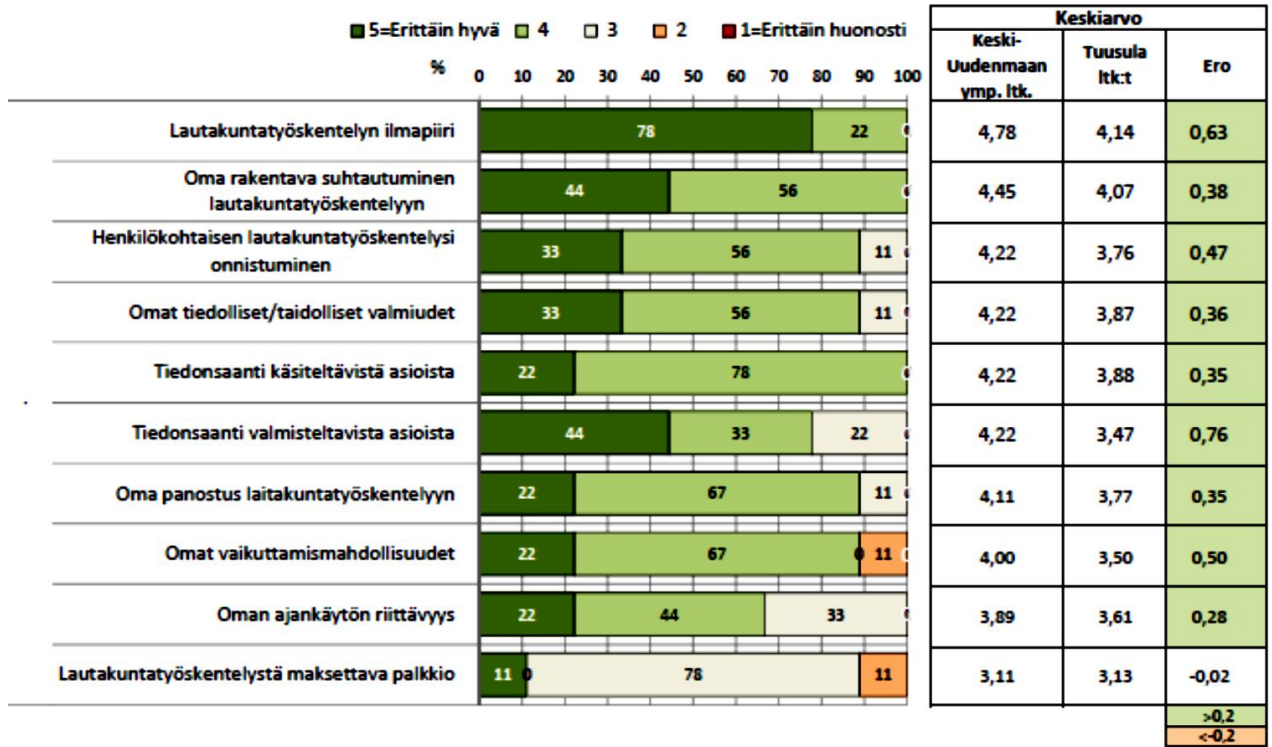

Kuva 5. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan vuonna 2016 käsittelemät kokousasiat (195 kpl) jaoteltuina lupa- ja valvonta-asioihin, lausuntoasioihin sekä muihin asioihin.

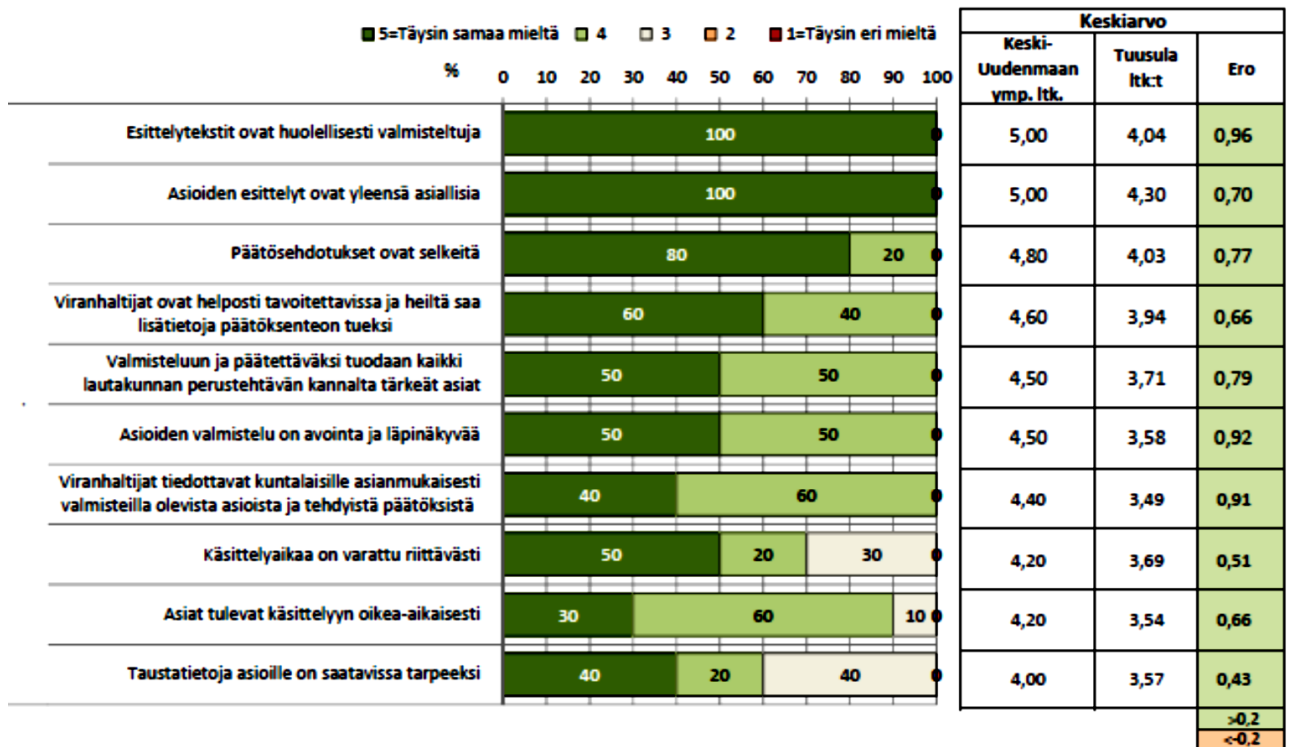
Tuusulan kunta teetti alkuvuodesta 2017 Finnish Consulting Group Oy:llä valtuustokautta 2013–2016 koskeneen luottamushenkilökyselyn, jonka avulla on pyritty arvioimaan niin luottamushenkilö- kuin viranhaltijaorganisaationkin toimintaa. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnasta kyselyyn vastasi 10 jäsentä. Kyselyyn vastanneista lautakunnan jäsenistä 70 % arvioi lautakuntatyöskentelyn onnistuneen kokonaisuutena kuluneena valtuustokautena erittäin hyvin ja 30 % melko hyvin keskiarvon ollessa 4,70 asteikolla 1-5. Tuusulan lautakuntien keskimääräinen yleisarvosana lautakuntatyöskentelyn onnistumisesta oli 3,99.

Luottamushenkilökyselyyn vastanneet Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan jäsenet ovat arvioineet lautakuntatyöskentelyn onnistuneen lähes kaikilla osa-alueilla paremmin kuin lautakuntien jäsenet keskimäärin (ks. kuvat 6 ja 7).

Kuva 6. Luottamushenkilöiden arvio lautakuntatyöskentelystä valtuustokaudella 2013–2016.

Kuva 7. Luottamushenkilöiden arvio viranhaltijavalmistelusta valtuustokaudella 2013–2016.

3. YMPÄRISTÖKESKUKSEN OHJAUSRYHMÄ

Ympäristökeskuksen sopijakunnat ja kuntien henkilöstöjärjestöt ovat nimenneet ohjausryhmän, jossa on yksi viranhaltijaedustaja kustakin sopijakunnasta sekä yksi yhteinen henkilöstön edustaja. Ohjausryhmän tehtävänä on valvoa sopijakuntien etuja ja yhteistoimintasopimuksen toteutumista ympäristökeskuksen toiminnassa sekä toimia kuntien ja ympäristökeskuksen yhteistyöelimenä. Ympäristökeskuksen johtaja edustaa Keski-Uudenmaan ympäristökeskusta ohjausryhmässä. Ohjausryhmä ei tee ympäristökeskusta tai ympäristölautakuntaa sitovia ratkaisuja, vaan sen päätökset ovat sopijakuntien edunvalvontaan liittyvää ohjeistusta.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ohjausryhmän kokoonpano vuonna 2016 on esitetty taulukossa 8.

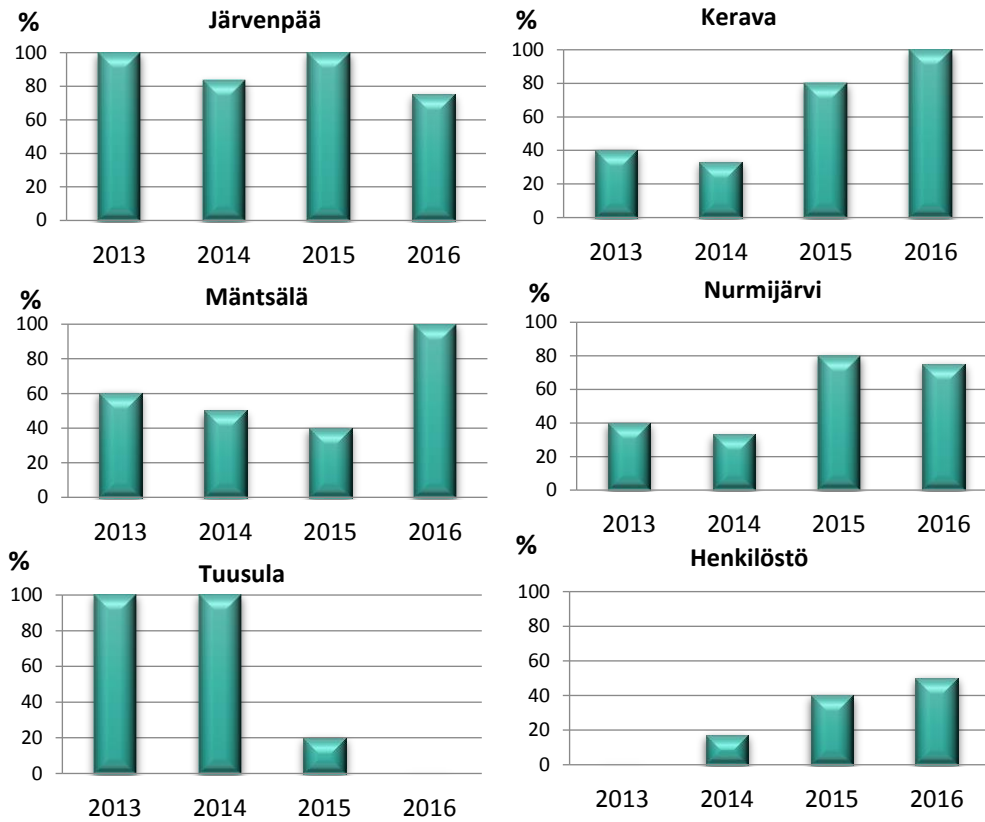
Taulukko 8. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet vuonna 2016.

Kunta / taho, jota edustaa	Jäsen	Varajäsen
Järvenpää	Antti Nikkanen projektipäällikkö puheenjohtaja	Kaarina Laine suunnittelupäällikkö
Kerava	Tiina Hartman kaupungeodeetti	Ari Vesikkala asuntotoimenpäällikkö
Mäntsälä	Lauri Pouri kaavoitusjohtaja	-
Nurmijärvi	Ilkka Ruutu tekninen johtaja varapuheenjohtaja	Heikki Mälkki rakennustarkastaja
Tuusula	Petri Juhola yhdyskuntatekniikan päällikkö	Hannu Haukkasalo kuntakehitysjohtaja 17.2.2016 saakka Asko Honkanen kaavoituspäällikkö, 17.2.2016 alkaen
Henkilöstö	Timo Kankare lehtori	-

Ympäristökeskuksen ohjausryhmä käsitteli vuonna 2016 tilinpäätös- ja talousarvioasioiden sekä vuoden 2017 palvelusopimuksen lisäksi muun muassa isäntäkunnan ympäristökeskukselle tarjoamia tukipalveluita ja niiden kustannuksia, ympäristökeskuksen toimitilatilannetta, sähköistä asiointia sekä aluehallintouudistuksen vaikutusta ympäristökeskuksen palveluihin ja toimintaan. Ohjausryhmä on lisäksi keskustellut ympäristökeskuksen ja sopijakuntien erilaisista rooleista ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa.

Ohjausryhmän jäsenten aktiivisuus ohjausryhmätyöskentelyyn on vaihdellut sopijakunnittain ja vuosittain melko paljon, mikä osaltaan on vaikeuttanut sopijakuntien ja ympäristökeskuksen välistä tiedonkulkua (kuva 6).

Kuva 6. Ohjausryhmän jäsenten osallistumisaste (%) kokouksiin vuosina 2013–2016.

4. YMPÄRISTÖVALVONTA

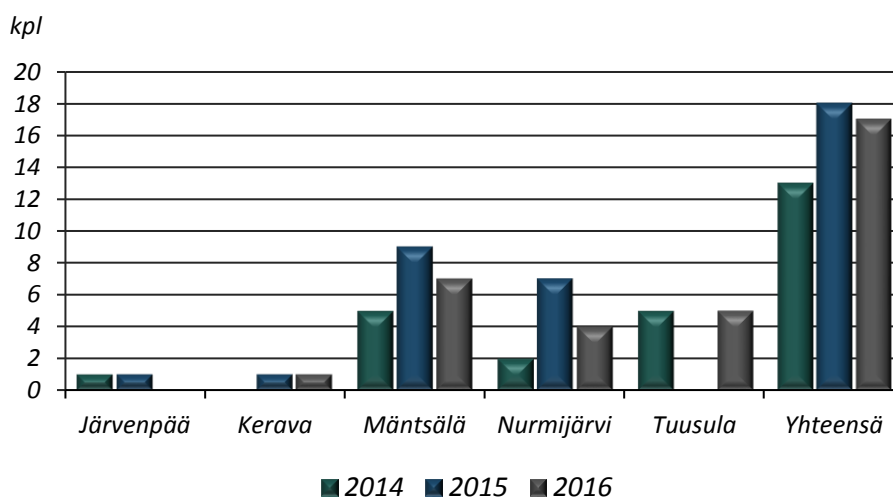
Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksessa ympäristövalvonnan tulosityksikkö vastaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvista lupa-, ilmoitus- ja valvontatehtävistä. Tulosityksikkö valmistelee ympäristölautakunnalle myös muun muassa ympäristönsuojelulain (YSL), vesilain (VL) ja maa-aineslain (MAL) mukaisista lupa- ja ilmoitusasioista muille viranomaisille annettavat lausunnot. Viranhaltijalausuntoja annetaan toimintasäännön mukaisesti esimerkiksi tarkkailuohjelmista ja ympäristönsuojelulain ilmoitusasioista. Ympäristövalvonnan tulosityksikkö antaa yhdessä terveystulosityksikön kanssa tarvittavat lausunnot sopijakunnissa viireillä olevista rakennuslupahakemuksista esimerkiksi jätevesiasioissa.

Vuoden 2016 alusta ympäristövalvonnassa aloitti yksi uusi ympäristötarkastaja.

4.1 Ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoituspäätökset sekä rekisteröinnit

Vuonna 2016 tehtiin 17 ympäristölupaa koskevaa päätöstä (ks. kuva 8). Ympäristölupa on myönnetty kuudelle uudelle lupalaitokselle. Kuusi päätöstä on koskenut luvan tarkistamisesta tai toiminnan olennaista muutosta. Toiminnan lopettamisen vuoksi on rautettu neljä ympäristölupaa. Yhden lupahakemuksen osalta on tehty käsittelyn lopettamispäätös, kun toiminnanharjoittaja ei asetettuun määräaikaan mennessä täydentänyt hakemustaan. Vuonna 2016 ympäristölupien keskimääräinen käsittelyaika oli 20 kuukautta. Pitkä käsittelyaika oli seurausta muutamasta erityisen pitkään viireillä olleesta lupahakemuksesta.

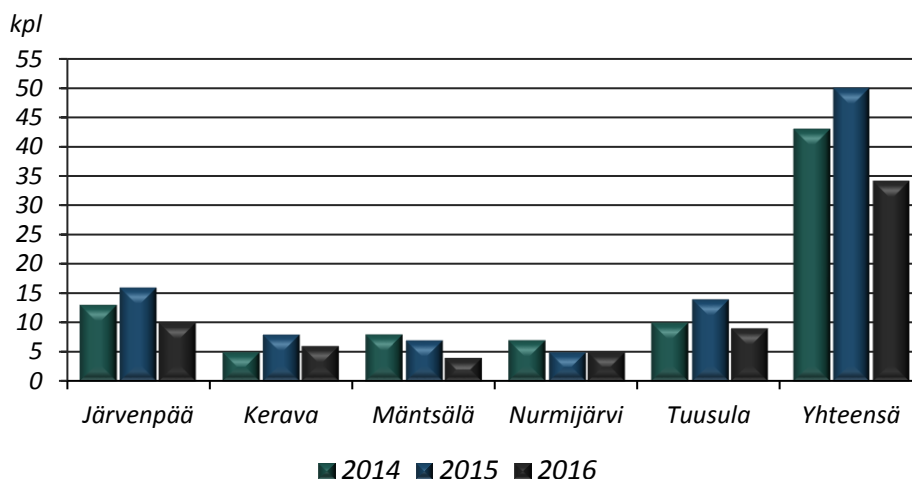
Vuosina 2014–2016 on käsitelty yhteensä 48 ympäristölupahakemusta. Ympäristövalvonnassa oli vuoden 2016 lopussa viireillä 20 ympäristölupahakemusta, mikä on seitsemän vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Viireillä olevien lupahakemusten määrä on aiemmista vuosista saatu hieman laskuun. Odotettavissa olevan käsittelyajan voi arvioida tulevina vuosina lyhenevän, jos tilanne pysyy nykyisen kaltaisena.

Kuva 8. Ympäristölupapäätökset kunnittain vuosina 2014–2016.

Vuonna 2016 ympäristönsuojelulain mukaisia ilmoitusasioista tehtiin ympäristövalvonnassa 34 päätöstä. Näistä valtaosa oli ilmoituksia erityisen häiritsevistä melusta tai tärinästä. Päättöksiä oli huomattavasti edellisvuosia vähemmän. Eniten ilmoitusasioita on tullut vuosina 2014–2016 vireille Järvenpäästä, jossa rakentaminen on ollut vilkasta. Tuusulan kunta on sopijakunnista ainoa, jossa ei ole voimassa olevia ympäristönsuojelumääräyksiä. Tämä näkyy myös Tuusulasta vireille tulleiden ilmoitusten määrässä (ks. kuva 9).

Kuva 9. Ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset kunnittain vuosina 2014–2016.

Ympäristönsuojelulain mukaisia toiminnan rekisteröintejä on tehty vuoden 2016 aikana neljä. Kaikki rekisteröinnit koskivat olemassa olevia toimintoja, jotka tulivat rekisteröitäviksi asetusten siirtymäsäännösten tai toiminnan muutoksen vuoksi. Vuonna 2016 rekisteröintejä oli huomattavasti vähemmän kuin edellisvuotena (ks. taulukko 9). Keski-Uudenmaan alueen rekisteröitävistä laitoksista valtaosa toimii edelleen aiemmin myönnetyn ympäristöluvan mukaisesti. Ne tulevat rekisteröitäviksi tulevana vuosina viimeistään siirtymäsäännöksissä määrättyinä ajankohtina. Ympäristönsuojelulain muutos lisää rekisteröinnin piiriin uusia toimialoja ja toimintoja. Rekisteröintien määrä tulee jatkossa siten lisääntymään.

Taulukko 9. Ympäristönsuojelulain mukaiset rekisteröinnit kunnittain vuosilta 2014–2016.

Sopijakunta	2014	2015	2016
Järvenpää	0	1	0
Kerava	7	2	0
Mäntsälä	2	0	3
Nurmijärvi	1	5	1
Tuusula	1	5	0
Yhteensä	11	13	4

4.2 Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävät

Vuosi 2016 oli ensimmäinen vuosi, jolloin ympäristövalvonnassa toteutettiin uuden ympäristönsuojelulain mukaista valvontasuunnitelmaa ja -ohjelmaa. Suunnitelma sisältää myös jätelain säännöllisen valvonnan. Jätehuollon valvontaa toteutettiin vuonna 2016 valvontaprojektin muodossa. Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaa tullaan jatkossakin kohdentamaan suunnitelmalliseen valvontaan niin, että käytössä olevalla henkilöstöresurssilla saavutetaan ympäristön kannalta mahdollisimman suuri vaikuttavuus.

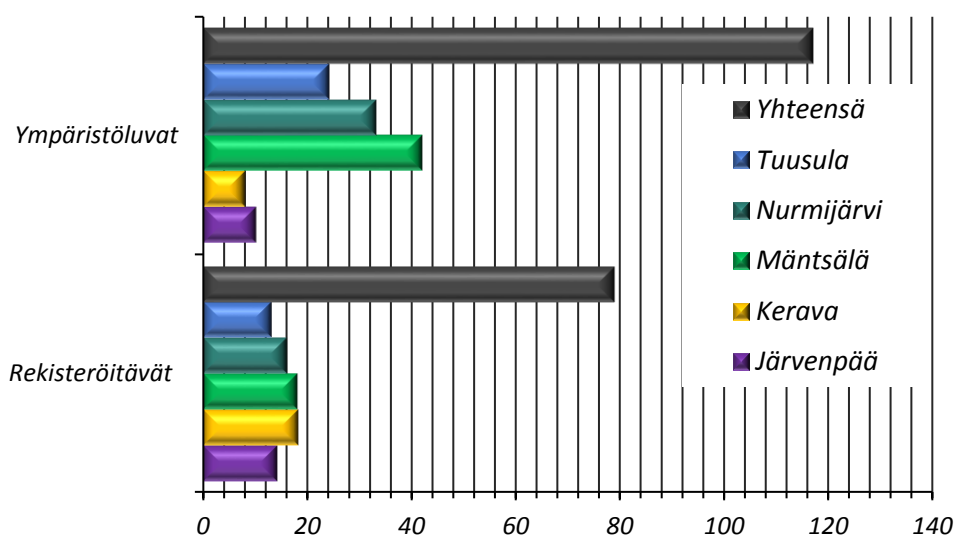

Säännöllisen valvonnan lisäksi ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtäviin kuuluvat kirjallisesti vireillepannut asiat ja muut ilmoitukset ympäristössä havaituista haitoista eli toimenpidepyynnöt. Kirjalliset vireillepanot edellyttävät viranomaiselta aina valituskelpoisen päätöksen tekemistä, ja ne pyritään käsittelemään viivytyksettä. Sitä vastoin toimenpidepyyntöjen perusteella ei nykyisillä henkilöresursseilla ole aina ollut mahdollista ryhtyä välittömiin valvontatoimenpiteisiin. Valvonnan tarpeellisuus ja kiireellisyys joudutaan siten aina arvioimaan tapauskohtaisesti.

Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta

Ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen valvontaa ei vuonna 2016 pystytty toteuttamaan valvontaohjelman mukaisesti. Ympäristölupalaitosten tarkastuksia tehtiin alle puolet ohjelman mukaisesta määrästä. Rekisteröitäviin laitoksiin suunnitelluista tarkastuksista on toteutunut 57 % (ks. kuva 10). Monessa valvontakohteessa on havaittu jatkotoimenpiteitä edellyttäviä puutteita lupaehtojen noudattamisessa. Valvonnan merkitys luvan noudattamiselle on osoittautunut todella merkittäväksi. Puutteet ovat olleet usein sitä merkittävämpiä mitä pidempi aika edellisestä valvontakäynnistä on ollut.

Tarkastusten lisäksi valvontasuunnitelman mukainen säännöllinen valvonta sisältää laitosten vuosiraporttien ja tarkkailutulosten valvonnan. Suoritteista perittävien maksujen vuoksi myös kirjallisen materiaalin valvontaan kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota ja tehtäviin käytettiin 2016 enemmän työaikaa kuin aiempina vuosina.

Kuva 10. Ympäristönsuojelulain säännöllisesti valvottavien kohteiden jakautuminen kunnittain vuonna 2016. Kohteiden määrä on pysynyt melko stabiilina vuosina 2014–2016.

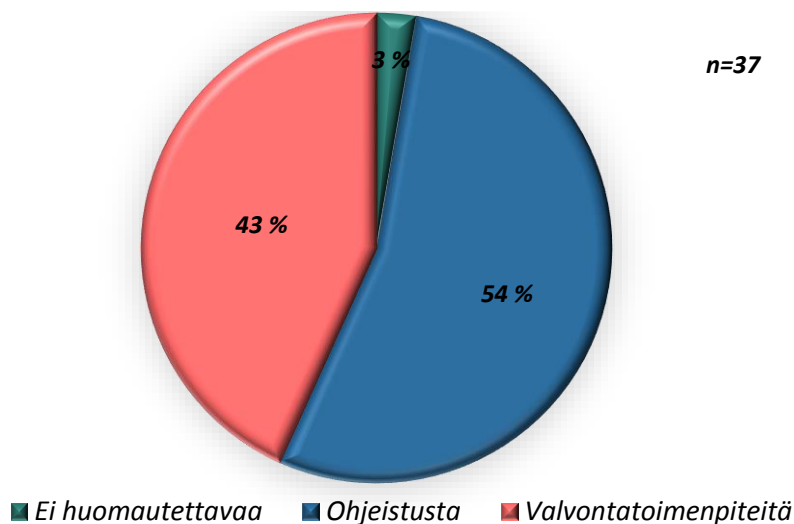
Säännöllinen valvonta oli vuonna 2016 ensimmäisen kerran maksullista. Valvontamaksuja perittiin yhteensä 16 832 euroa. Mäntsälästä ja Nurmijärveltä kertyi kummastakin hieman yli 5 000 euroa valvontamaksuja, Tuusulasta reilu 4 000 euroa sekä Järvenpäästä ja Keravalta molemmista hieman yli 1 000 euroa.

Jätelain säännöllinen valvonta

Jätelain säännöllisen valvonnan kohteiden osalta tiedot ovat edelleen puutteelliset. Rekisteröivät jätteiden keräystoimijat ovat pääsääntöisesti tehneet rekisteröinti-ilmoitukset, ja rekisteröintitilanne on parantunut vuoden 2016 aikana. Kaikki toiminnanharjoittajat eivät ole olleet tietoisia rekisteröintivelvoitteesta. Nämä toiminnot ovat nyt melko hyvin tiedossa.

Jätelain säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat myös toiminnat, joissa syntyy vaarallista jätettä. Ne eivät ole rekisteröintivelvollisia, eikä niistä ole siksi kattavaa tietoa. Jätelain valvontaa oli tarkoitus tehdä vuonna 2016 vain toimenpidepyyntöjen tai vireillepanojen perusteella. Syksyllä 2016 toteutettiin yhteistyössä poliisin kanssa valvontaprojekti, joka kohdistui jätelain säännöllisen valvonnan kohteina oleviin autokorjaamoihin. Projektin yhteydessä kaikkien sopiajuntien alueella tehtiin päivän aikana yhteensä lähes neljäkymmentä tarkastusta. Projektin tulokset osoittivat, että vaarallisten jätteiden tuottajien valvontaan on tarpeen suunnata nykyistä enemmän voimavaroja (kuva 11).

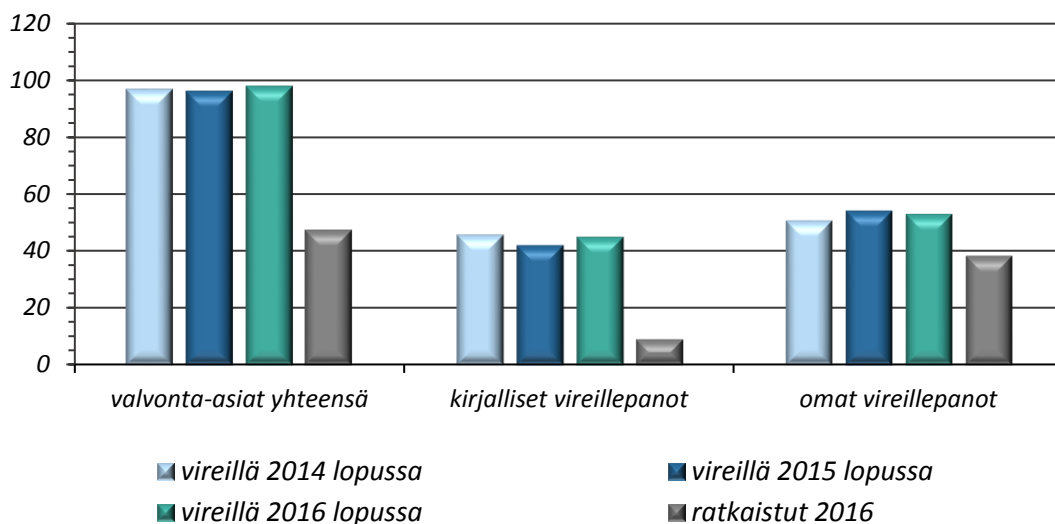

Kuva 11. Autokorjaamoiden (n=37) valvontaprojektin seurauksena tarvetta lisäohjeistukselle tai valvontatoimenpiteille oli 97 %:ssa tarkastetuista kohteista. Huomattavia puutteita, jotka edellyttivät viranomaisen valvontatoimia, oli 43 %:ssa autokorjaamoista.

Vireillepanoasiat

Ympäristövalvonnassa oli vuoden 2016 lopussa vireillä 98 valvonta-asiaa, joista 45 asianosainen on tehnyt kirjallisen vireillepanon. Muut 53 valvonta-asiaa on vireillä viranomaisen omasta vireillepanosta. Vuoden 2016 aikana on tullut vireille 40 uutta valvonta-asiaa, joiden käsittely on vielä kesken. Vastaavasti valvonta-asia on saatu käsiteltyä loppuun 47 tapauksen osalta (ks. kuva 12).

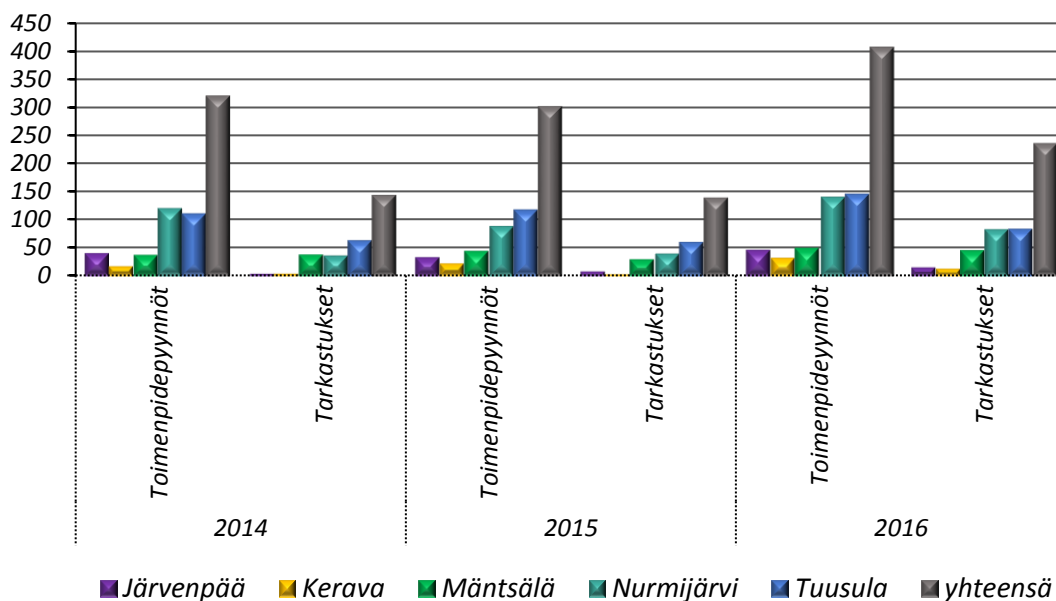

Kuva 12. Vireillä olevien valvonta-asioiden määrä on pysynyt lähes samana vuosina 2014–2016. Valvonta-asioiden käsittelyajat ovat edelleen pitkiä, eikä vuosittain tehtyjen ratkaisujen määrä ole ollut riittävä korjaamaan tilannetta. Erityisesti asianosaisten vireille panemissa valvonta-asioissa tilanne on ongelmallinen. Ympäristörisktiin perustuva työtehtävien priorisointi näkyy viranomaisen omasta vireillepanosta tehtyjen ratkaisujen suurempana osuutena.

Laillisuusvalvonta

Vuoden 2016 aikana ympäristövalvonta kirjasi toimenpidepyyntöjä 407 kpl. Toimenpidepyyntöjen määrä oli poikkeuksellisen suuri. Edellisvuodesta määrä kasvoi reilulla 100 toimenpidepyynnöllä. Määrän kasvulle ei ole mitään yksittäistä selittävää tekijää. Vuoden 2016 aikana tulleista toimenpidepyynnöistä 71 % on loppuun käsitelty. Kaikki toimenpidepyynnöt eivät ole edellyttäneet erillistä tarkastusta, mutta myös tarkastusten määrä lisääntyi edellisestä vuodesta (ks. kuva 13).

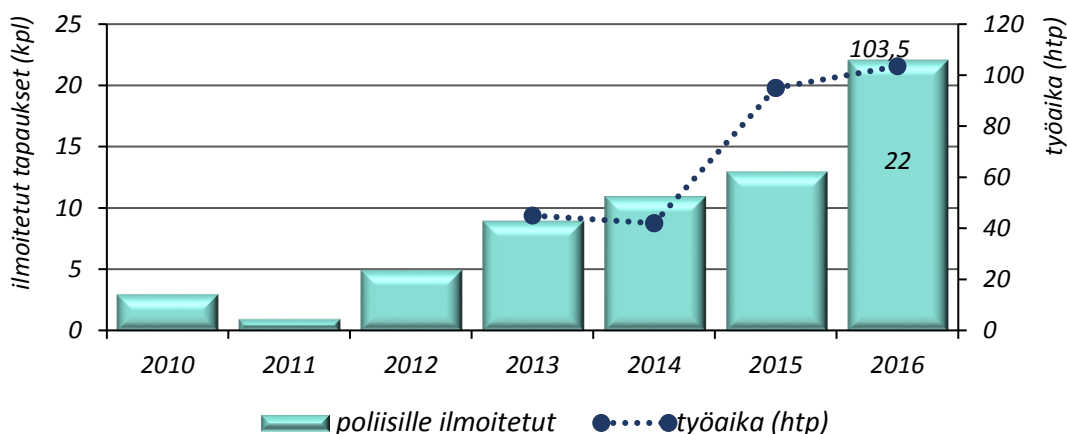
Kuva 13. Toimenpidepyynnöt ja tarkastukset kunnittain vuosina 2014–2016.

Tutkintapyyntöt

Ympäristövalvonta on aktiivisesti osallistunut valtakunnallisen ympäristörikosstrategian ja sen toimenpideohjelman mukaiseen viranomaisyhteistyön kehittämiseen. Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueen yhteistyöryhmän kokous pidettiin vuonna 2016 ympäristövalvonnan isännöimänä Tuusulassa. Ympäristövalvonta on yhdessä poliisin kanssa kehittänyt myös uusia toimintatapoja, joiden avulla pyritään lisäämään viranomaisten resurssitehokkuutta. Vuonna 2016 otettiin koekäyttöön kevennetty ilmoitusmenettely selkeistä ympäristörikkomusluonteisista valvonta-asioista sekä kokeiltiin yhteistä valvontaprojektia.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on tehnyt ympäristönsuojeluviranomaisen valvonta-asioista vuonna 2016 poliisille kuusi tutkintapyyntöä ja lähetti vähäisemmistä valvonta-asioista 16 tarkastusmuistiota tiedoksi mahdollisia toimenpiteitä varten. Yksi ympäristörikosasia on tullut vireille poliisin omasta tutkimuksesta. Ympäristövalvonta on avustanut poliisia näihin ja aiemmin tehtyihin tutkintapyyntöihin liittyvissä asioissa toimittamalla asioiden hallinnolliseen käsittelyyn liittyviä asiakirjoja sekä muita selvityksiä. Ympäristövalvonta on osallistunut myös poliisin kanssa pidettyihin yhteistyöpalaveriin ja yhteistarkastuksiin. Viranhaltijoita on tutkinnassa ja oikeudenkäynneissä kuultu todistajina. Vuonna 2016 on ympäristörikosasioihin arvioitu käytetyn 104 htp (kuva 14). Työajasta 52 % on mennyt Nurmijärven, 27 % Mäntsälän ja 17 % Tuusulan alueen asioihin. Järvenpään ja Keravan kaupunkien osuudet työmäärästä ovat huomattavasti pienemmät.

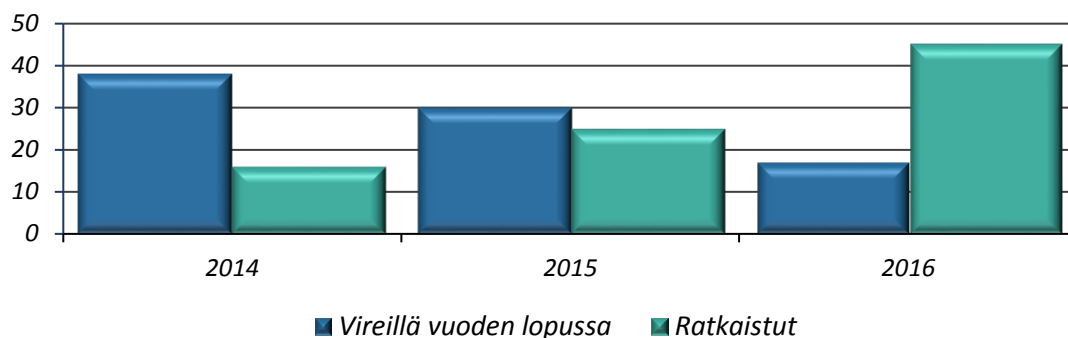

Kuva 14. Poliisille ilmoitettujen asioiden määrä vuosina 2010–2016 ja ympäristörikosasioihin käytetyn työmäärän kehitys vuosina 2013–2016. (Työmäärää on seurattu vuodesta 2013 alkaen.)

4.3 Vesihuoltolain mukainen valvonta

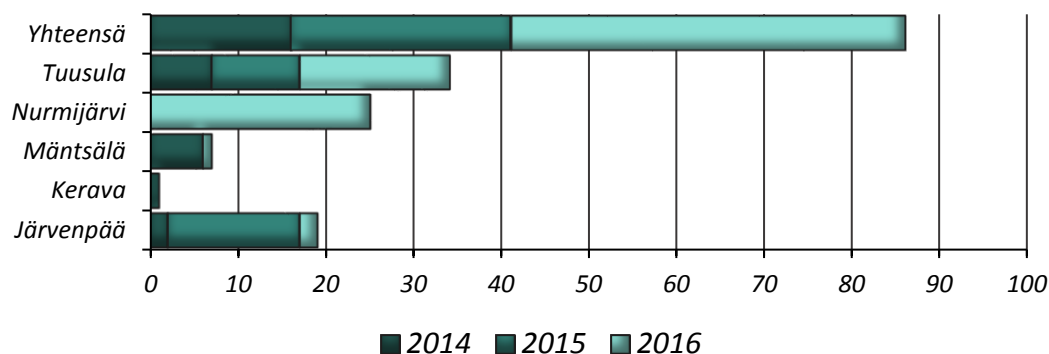
Vesihuoltolain mukaisten vapautushakemusten määrää on kasvanut sen jälkeen, kun vesihuoltolaitokset käynnistivät toiminta-alueensa kiinteistöjen vesihuoltoverkostoon liittymisen valvonnan. Vireillä olevien vapautushakemusten määrä on ollut suuri vuodesta 2011 lähtien. Vuonna 2016 ratkaistiin 45 vapautushakemusta. Vesihuoltolain mukaisten asioiden käsittelyyn on jouduttu panostamaan runsaasti henkilöstöresurssia. Vireillä olevien vapautushakemusten määrää on näin onnistuttu huomattavasti laskemaan. Nyt vireillä on vain vuonna 2016 vireille tulleita hakemuksia, joten aiempina vuosina kasaantunut hakemusruuha on onnistuttu purkamaan (ks. kuva 15).

Kuva 15. Vireillä olevat ja ratkaissut vesihuollon vapautushakemukset vuosina 2014–2016. Henkilöstö-resurssia vesihuoltolain vapautushakemusten käsittelyyn on lisätty vuosina 2015 ja 2016. Vireillä olevien vapautushakemusten määrä on näin saatu laskemaan.

Vuoden 2016 aikana ratkaistiin 45 vapautushakemusta, joista 25 oli Nurmijärveltä, 17 Tuusulasta, kaksi Järvenpäästä ja yksi Mäntsälästä. Vuosina 2014–2016 ympäristövalvonta on ratkaissut yhteensä 86 vesihuoltolain mukaista vapautushakemusta (kuva 16).

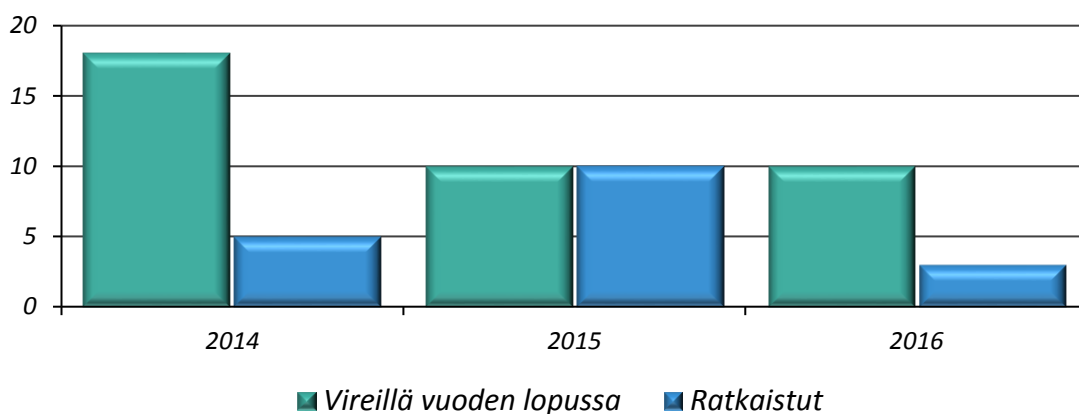
Kuva 16. Vuosina 2014–2016 ratkaistut vesihuoltolain mukaiset vapautushakemukset kunnittain.

4.4 Maa-aineslain mukaiset viranomaistehtävät

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan ratkaistavaksi eteni vuonna 2016 vain kolme maa-ainesten ottolupahakemusta, joista kaikki koskivat uutta kiviainesten ottoaluetta. Etenkin uudet maa-ainesten ottoalueet ovat herättäneet voimakasta vastustusta ottoalueiden ympäristössä, mikä on näkynyt lupahakemusten käsittelyaikojen kasvamisena. Maa-aineslupien keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2016 oli kahdeksan kuukautta, joka on lyhempi kuin aiempina vuosina.

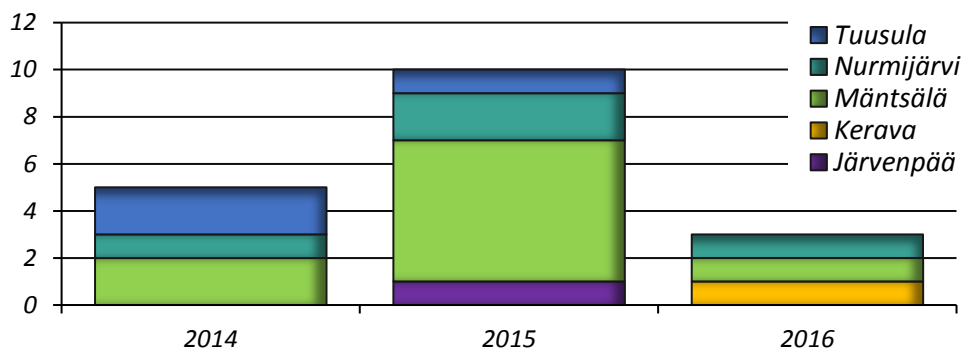
Ympäristövalvonnan tulosityksikössä oli vuoden 2016 päättyessä vireillä 10 maa-aineslupahakemusta, mikä on yhtä monta kuin edellisessä vuodenvaihteessa (kuva 17). Vireillä olevien lupahakemusten määrä on kuitenkin aiemmista vuosista huomattavasti laskenut (ks. kuvat 18 ja 19). Maa-ainesten ottolupien käsittelyn parantuneeseen tilanteeseen vaikutti olennaisesti uuden ympäristötarkastajan viran täyttäminen vuonna 2016.

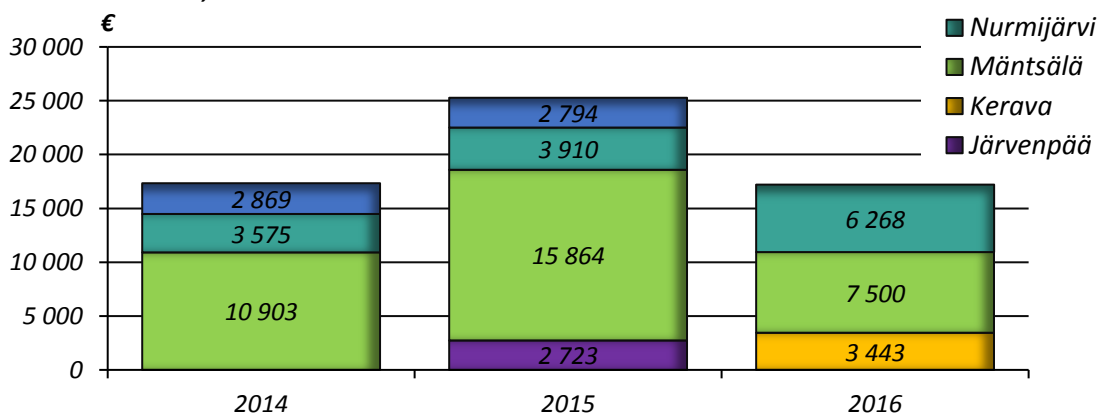
Kuva 17. Vuosina 2014–2016 ratkaistut ja kunkin vuoden lopussa vireillä olleet maa-aineslupahakemukset.

Luparatkaisut, kpl

Kuva 18. Vuosina 2014–2016 ratkaistuista maa-aineslupahakemuksista kunnittain.

Tarkastus-maksut, €

Kuva 19. Vuosina 2014–2016 ratkaistuista maa-aineslupahakemuksista perityt tarkastusmaksut kunnittain.

Maa-ainesten ottotoiminnan valvomiseksi on vuonna 2016 tehty 13 tarkastusta, joista Mäntsälässä kuusi, Nurmijärvellä kaksi ja Tuusulassa kolme tarkastusta. Järvenpäähän ja Keravalle on kumpaankin tehty yksi tarkastus. Maa-ainesten ottotoiminnan valvontasuunnitelmassa on 33 valvontakohdetta. Valvontakohteiksi on kirjattu myös ne maa-ainesten ottoalueet, joilla ottoluvan umpeutumista huolimatta maisemointityöt ovat edelleen kesken. Maa-ainesten

ottotoiminnan valvonta on maksullista, ja ottoluvan haltijoilta perittiin valvontamaksua vuonna 2016 yhteensä 48 922 euroa.

Taulukko 10. Valvottava maa-ainesten ottotoiminta kunnittain vuoden 2016 lopussa.

Maa-ainesten ottotoiminta	Kohteiden lukumäärä					
	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
Kiviaines	0	1	8	2	2	13
Tarvekivi	0	0	2	0	0	2
Sora ja hiekka	0	0	7	5	3	15
Multa	0	0	0	1	0	1
Luvanvaraisia yhteensä	0	1	17	8	5	31
Kotitarveotto	0	0	7	8	10	25
Yhteensä	0	1	24	16	15	56

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella sijaitsevista maa-ainesten ottoalueista lukumääräisesti suurin osa on soranottoalueita. Lainvoimaisten maa-aineslupapäätösten ottoalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 476 hehtaaria ja sallittu kokonaisoton määrä yhteensä 33 519 733 m³ktr. Suurimmat ottomäärät kohdistuvat kalliokiviainekseen.

4.5 Ympäristövalvonnan toiminnan kehittäminen ja muut yleiset tehtävät

Ympäristövalvonnan laatukäsikirja hyväksyttiin Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan kokouksessa 13.12.2011. Ympäristövalvonnan viranomaistehtäviä on hoidettu laatukäsikirjan mukaisesti. Laatukäsikirjan päivitystyö on käynnissä.

Ympäristöviranomaisen valvontasuunnitelma 2016–2019 vahvistettiin Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnassa marraskuussa 2015 ja ensimmäinen valvontaohjelma joulukuussa 2015, jolloin hyväksyttiin myös uusittu ympäristönsuojeluviranomaisen taksat. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisen sekä uudistetun taksan myötä ympäristövalvonnassa siirryttiin vuoden 2016 alusta ympäristönsuojelulain mahdollistamaan maksulliseen valvontaan. Ensimmäisen vuoden kokemusten perusteella säännöllinen valvonta kohdentuu aiempaa paremmin ympäristöriskiperusteisesti. Vuoden 2016 lopussa vahvistetussa toisessa valvontaohjelmassa on pyritty ottamaan huomioon ensimmäisen vuoden aikana saadut kokemukset.

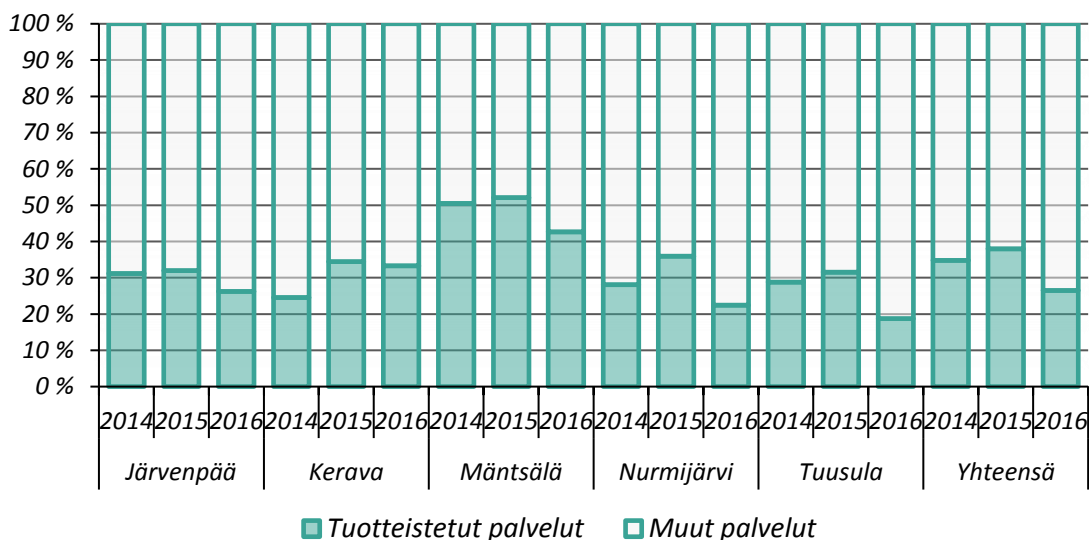
Ympäristövalvonta osallistui vuonna 2016 pohjaveden yhteistarkkailun kehittämishankkeeseen. Hankkeen edistämänä Tuusulassa Hyrylän, Lahelan ja Rusutjärven pohjavesialueilla päätettiin ottamaan käyttöön pohjaveden yhteistarkkailu vuoden 2017 alusta. Nurmijärvellä Valkojan pohjavesialueella on yhteistyö myös lähtenyt hyvin käyntiin. Ympäristövalvontapäällikkö on hankkeen ohjausryhmän jäsen.

Ympäristövalvonnan yksikkö on vuoden 2016 aikana saanut työnohjausta, jossa on keskitetty erityisesti toimintatapojen kehittämiseen ja työhyvinvointiin. Työnohjaukselle saavutettiin asetetut tavoitteet. Ympäristövalvonnan henkilöstö sai työnohjauksessa uusia työkaluja kiiretilanteiden hoitamiseen ja tukea työssä jaksamiseen.

Ympäristövalvonta on aktiivisesti seurannut ympäristöhallinnon lainsäädäntöhankkeiden etenemistä. Lisäksi ympäristövalvonnan henkilöstöä on vuonna 2016 osallistunut valtakunnallisten koulutussuunnitelmien laadintaan sekä muihin kehittämishankkeisiin.

Ympäristövalvonnan työtehtävien jakautumista erilaisiin lupa-, valvonta- ja neuvontatehtäviin seurataan vuosittain. Ympäristövalvonnan tehtäväkokonaisuus on jaettu tuotteistettuihin tehtäviin, joihin kuuluvat tärkeimmät lupa- ja ilmoitusasiat sekä säännöllinen valvonta. Muut tehtävät koostuvat ennen kaikkea neuvonnasta, kehittämisestä ja laillisuusvalvonnasta. Tuotteistettuihin palveluihin keskittyvät siis ympäristönsuojelun kannalta merkittävimmät tehtävät ja siksi resurssitehokkuuden takia nykyistä suurempi osa työajasta pitäisi pystyä kohdentamaan tuotteistettuihin palveluihin (ks. kuva 20).

Kuva 20. Työajan jakautuminen tuotteistettuihin palveluihin ja muihin virkatehtäviin vuosien 2014 – 2016 välisenä aikana kunnittain ja yhteensä.

5. YMPÄRISTÖNSUOJELU

Ympäristönsuojelun tulosityksikkö vastaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle laissa määrätystä yleistehtävistä. Vuoden 2016 aikana tulosityksikön kuntayhteistyö painottui KUUMA-seudun energiatehokkuushankkeeseen, luontoselvityksiin, maatalouden vesiensuojeluhankkeeseen (VILKKU) ja lausuntojen antamiseen (ks. taulukko 11).

Taulukko 11. Ympäristönsuojelun tulosityksikön vuoden 2016 palvelutoteuma (htp). Vertailuna ovat vuosien 2014 ja 2015 tiedot. Vuoden 2016 työpanokseen on laskettu mukaan projektikoordinaattori ja hankevastaava, ja vuoden 2015 työpanokseen on laskettu mukaan projektikoordinaattori aiemmasta poiketen.

Palvelut 2016	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
Kehittäminen	68	68	68	68	68	340
Kuntayhteistyö	63	47	43	129	144	426
Projektit, hankkeet	50	50	167	50	167	484
Yhteensä, htp	181	165	278	247	379	1250
2015, htp	161	159	181	194	207	902
2014, htp	102	105	141	160	177	685

Ympäristönsuojelun tulosityksikön tunnuslukuja vuodelta 2016

- ✓ puhelin- ja sähköpostineuvontaa haja-asutusalueen jätevesien käsittelystä, 32 asiakasta (50 v. 2015, 68 v. 2014)
- ✓ kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa 122 nurmijärveläiselle kiinteistölle (126 kpl v. 2015, 120 kpl v. 2014)
- ✓ 40 kiinteistön energiankulutuksen seuranta ja 167 ekotukihenkilön verkosto (24 kiinteistöä ja 106 henkilöä v. 2015, 27 kiinteistöä ja 96 henkilöä v. 2014)
- ✓ lehdistötiedotteita 22 kpl ja kaksi artikkelia ympäristökeskuksesta Nurmijärven kunnan ja Järvenpään kaupungin tiedotuslehdissä (21 kpl v. 2015, 10 kpl v. 2014)
- ✓ Facebook-sivujen päivityksiä 46 kpl
- ✓ vastuullisena tahona 14 hankkeessa (8 v. 2015, 7 v. 2014)
- ✓ osallisena 19 hankkeessa (16 v. 2015, 12 v. 2014)
- ✓ järjestetty 14 yleisötilaisuutta (20 kpl v. 2015, 27 kpl v. 2014)
- ✓ 36 lausuntoa, jotka ovat koskeneet pääasiassa kaavoitusta ja metsänhakkua (56 lausuntoa v. 2015, 35 lausuntoa vuonna 2014)

Taulukko 12. Ympäristönsuojelun tulosityksikön vuoden 2016 koulutus- ja neuvontatilaisuudet.

Aihe	Tilaisuudet, kpl	Osallistujia, kpl	Yhteistyötaho
Kuntalaisille			
VILKKU-hankkeen tilaisuudet viljelijöille	7	154	Osmo-hanke, UusiRaha-hanke, ProAgria, Nutriflow
Viranhaltijoille			
Esitelmät pienvesistä ja hulevesistä kaavoittajille ja vesiensuojeluyhdistykselle	2	25	
Ekotukihenkilöiden koulutustilaisuudet	4	170	Keuda, Mestaritoiminta, Kierrätyskeskus, Eco-One
Ekotukikoulutettavien tutustumiskäynnit esimerkkikohteisiin	1	23	Keuda
Yhteensä 2016	14	372	
Yhteensä 2015	20	601	
Yhteensä 2014	27	884	

Ympäristönsuojeluyksikön vastuulla olleet hankkeet

- ✓ Nurmijärven järvien vedenlaadun seuranta
- ✓ Mäntsälän järvien vedenlaadun seuranta
- ✓ Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla -hanke (VILKKU)
- ✓ Järvenpään uhanalaisen ketosukkulakoin elinympäristön hoito ja lajin seuranta
- ✓ Keravan punakämmekkäesiintymän siirtoistutusten seuranta
- ✓ Myllykosken luontopolun kehittäminen
- ✓ Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hanke
- ✓ KUUMA-ilmastoryhmän toiminta
- ✓ Yli- ja Ali-Keravan osakaskuntien toiminta
- ✓ Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen verkkosivujen rakenteen ja visuaalisen ilmeen uusiminen ja ylläpito
- ✓ Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen Facebook-profiilin perustaminen
- ✓ www.kuumailmasto.fi verkkosivujen ylläpito
- ✓ Keravan luontoportaalin ylläpito
- ✓ Keski-Uudenmaan ympäristöpalkinto

Hankkeet, joissa ympäristönsuojeluyksikkö on ollut osallisena

- ✓ Lahelan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivittäminen
- ✓ Lahelan, Mätäksen, Nummenkylän ja Kellokosken pohjavesialueiden rakenneselvitykset
- ✓ Kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan hanke. Nurmijärven kunta, Espoon kaupunki ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- ✓ Tuusulan kunnan verkkosivuston uudistaminen
- ✓ Rusutjärven kunnostustyöryhmä. Tuusulan kunta ja Rusutjärven yhteisten vesialueiden osakaskunta
- ✓ Tuusulanjärven kunnostustyöryhmä. Keski-Uudenmaan vesiensuojelun ky, Tuusulan kunta ja Järvenpään kaupunki

- ✓ Hulevesien haitta-aineet (HULE-HAA) -hanke. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- ✓ Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry hallitus ja yleissuunnittelujaosto
- ✓ Vantaanjokineuvottelukunta. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- ✓ Uudenmaan viherrakenteen asiantuntijaryhmä. Uudenmaan liitto.
- ✓ Orvokin siirtoistutus, Mäntsälä
- ✓ Nurmijärven Suomi 100-luontokohteet
- ✓ Järvenpään kaupungin yleiskaava 2040
- ✓ Tuusulan kunnan yleiskaava 2040
- ✓ Tuusulan rakennusjärjestyksen uusiminen
- ✓ Uudenmaan energianeuvontaverkosto.
- ✓ Uudenmaan ilmanlaadun seurantaryhmä. Uudenmaan ELY-keskus ja HSY
- ✓ Uudenmaan ilmastoyhteistyöryhmä. Uudenmaan ELY-keskus ja HSY
- ✓ Pääkaupunkiseudun ilmastomuutokseen sopeutumisen strategian seurantaryhmä (ILSE). HSY
- ✓ Helsinki-Vantaa lentokentän melunseurantaryhmä. Trafi.

Ympäristökeskuksen tuottamat ja tilaamat julkaisut

- ✓ Nurmijärven järvien veden laatu 2014 – 2015, Liisa Garcia, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisu 4/2016
- ✓ Ketosukkulakoin ja sen elinpaikan hoitojen seuranta Järvenpäässä vuosina 2010–2014 & 2016. Faunatica
- ✓ Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hankkeen hankeraportti 2016
- ✓ Ilmastokatsaus 2016, KUUMA-kuntien ilmastotyö etenee, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
- ✓ CO2-vuosiraportti: Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula. Benviroc Oy
- ✓ Ilmanlaatu Uudellamaalla vuonna 2015. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 82/2016

Selvitykset, joissa ympäristökeskus on ollut osallisena

- ✓ Haja-asutuksen jätevesineuvonta Nurmijärvellä – Vuoden 2016 neuvonta ja kooste vuosien 2011 – 2016 tuloksista. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- ✓ Lahelan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivitys, Pöyry Finland Oy
- ✓ Pohjavesialueen geologisen rakenteen selvitys Lahelan pohjavesialueella Tuusulassa. Geologian Tutkimuskeskus. Pohjavesiyksikkö.
- ✓ Pohjavesialueen geologisen rakenteen selvitys Tuusulan Mätäksen (A ja B) pohjavesialueella. Geologian Tutkimuskeskus. Pohjavesiyksikkö.
- ✓ Nummenkylän ja Kellokosken pohjavesialueiden geologinen rakenneselvitys. Geologian Tutkimuskeskus. Pohjavesiyksikkö.
- ✓ Tuusulan kunnan hulevesien hallintasuunnitelma ja valuma-alue- ja pienvesiselvitys (luonnos), Pöyry Finland Oy
- ✓ Järvenpään kaupungin pienvesiselvitys, Pöyry Finland Oy
- ✓ Vantaanjoen yhteistarkkailu - Vedenlaatu vuonna 2015. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- ✓ Tuusulanjärven ulkoisen kuormituksen vähentämistoimenpiteitä vuosille 2016 - 2021. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- ✓ Mäntsälän luontokartoitus Saaren osayleiskaava-alueelle
- ✓ Mäntsälän Ohkolan osa-yleiskaavan luontoselvitys

- ✓ Tuusulan Focus-alueen luontoselvitys
- ✓ Tuusulan Jokelan alueen luontoselvitykset
- ✓ Tuusulan pienvesiselvitys
- ✓ Tuusulanjärven eteläpään toimenpidesuunnitelma
- ✓ Järvenpään pienvesiselvitys
- ✓ Järvenpään uhanalaiset perhoset: Vuoden 2016 havainnot ja arvio esiintymien nykytilasta. Faunatica 2016.
- ✓ Ketosukkulakoin ja sen elinpaikan hoitojen seuranta Järvenpäässä vuosina 2010–2014 & 2016
- ✓ Järvenpään lahoppuukovakuoriaisselvitys vuonna 2016
- ✓ Tuusulan yleiskaavan vaikutusten arviointi
- ✓ Nurmijärven Sääksjärven ranta-asemakaava 1:n luontovaikutusten arviointi. Enviro 14.9.2016.
- ✓ Nurmijärven Sääksjärven etelärannan alueen luontoselvitys 2015–2016. Enviro 30.9.2016.
- ✓ Viitasammakoiden suojelutoimet ja seuranta Nurmijärven vanhan tiilitehtaan tontilla (Hyvä-mäki, Nurmijärvi) keväällä 2016. Jarmo Saarikivi.

5.1 Luonnonsuojelu

Ympäristönsuojeluyksikkö antoi lausuntoja puunkaatoihin liittyvistä Tuusulan ja Nurmijärven maisematyöluvista sekä Tuusulan kunnan metsäkaupoista. Lisäksi tehtiin yhteistyötä sopijakuntien kaavoitusten kanssa luontoselvitysten tarjouspyynnöissä, sisällössä ja laadunvarmuksessa.

Vieraslahjavaintojen keruu jatkui. Jättiputkihavaintojen lisäksi ilmoituksia tuli myös muista vieraskasvilajeista ja espanjansiruetanoista.

Kesällä jatkettiin ympäristönsuojeluyksikön koordinoimaa erittäin uhanalaisen ketosukkulakoin elinympäristön hoitotoimia Järvenpäässä ja suoritettiin vuosittainen punakämmeköiden linjalaskenta Keravalla. Punakämmekän elinympäristöä hoidettiin niittämällä ja pajukkoa raivaamalla. Myllykosken luontopolun kunnostustyötä jatkettiin yhteistyössä Nurmijärven kunnan ja paikallisten järjestöjen kanssa. Alueen kyltitys ja opas tullaan uusimaan.

5.2 Ilmastonmuutos ja energiatehokkuus

Ympäristökeskus vastasi KUUMA-ilmastoryhmän toiminnasta. Ilmastoryhmä seuraa, koordinoi ja edistää vuonna 2010 hyväksytyä KUUMA-seudun strategisen ilmasto-ohjelman toteutumista kunnissa. Ryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Ilmasto-ohjelman ensimmäinen ja tärkein toimenpide on kuntien ja TEM:n välisten energiatehokkuussopimusten solmiminen. Sopimuksella tavoitellaan 9 %:n energiansäästöä vuoteen 2016 mennessä. Energiatehokkuussopimuksen sopimuskaudella 2008 – 2016 olivat solmineet Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Sipoo ja Tuusula. Uuden sopimuksen sopimuskaudelle 2017 – 2025 solmi vuoden 2016 aikana Hyvinkää. Tuusula ja Mäntsälä ovat tehneet päätökset sopimukseen liittymisestä. Lisäksi Hyvinkäälle, Kirkkonummelle, Järvenpäähän, Sipooseen, Mäntsälään ja Tuusulaan on perustettu kunnan oma energiatehokkuuden edistämisyhmä ja/tai palkattu oma energia-asiantuntija. Nurmijärvellä vastaavista tehtävistä huolehtii kunnan oma ilmasto-ohjelman seurantaryhmä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen johtamassa *Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen* -hankkeessa oli vuoden 2016 lopussa 167 ekotukikoulutettavaa 91 toimipisteestä ja tarkemmassa seurannassa 40 toimipistettä. Niissä seurattiin sähkön, lämmön, veden ja kopiopaperin kulutusta ja kulutuskustannuksia sekä jätehuollon toimivuutta ja jätehuoltokustannuksia. Eri vuosien tulosten suhteen vertailukelpoisia toimipisteitä oli 18 toimipisteestä 10 vuonna 2015. Niissä saavutettiin energiankulutuksessa (sähkö + lämpö) pääosin 0-investoinneilla keskimäärin 7,6 % säästöt vuodesta 2012 vuoteen 2014 ja 6,1 % säästöt vuodesta 2014 vuoteen 2015. Kustannussäästö 10 vertailukelpoisten toimipisteiden energiankulutuksessa vuosina 2014 ja 2015 oli yhteensä noin 181 000 €.

Vuonna 2016 hankkeessa järjestettiin neljä koulutuspäivää, 43 ekotukitoiminnan alkukartoitus-, suunnittelu- ja kehittämiskokousta sekä yksi kaikille yhteinen tutustumiskäynti.

Joulukuussa 2016 valmistui KUUMA-kuntien seitsemäs ilmastokatsaus, joka julkaistiin vuoden 2017 alussa. Vuosittain ilmestyvässä ilmastokatsauksessa seurataan ilmasto-ohjelman tavoitteiden toteutumista ja ilmastotyön etenemistä KUUMA-seudulla. Katsauksessa tuodaan esille kuntaorganisaatioiden ja yritysten hyviä ilmastonsuojelu- ja energiatehokkuusesimerkkejä.

KUUMA-seudun kasviuonekaasupäästöjen seurannasta vastasi Benviroc Oy:n CO2-raporttipalvelut, joka toimittaa seurannasta vuosittain kuntakohtaiset raportit työryhmän käyttöön.

5.3 Ilmanlaadun seuranta

Ilmanlaadun seurantatutkimusta jatkettiin yhteistyössä HSY:n kanssa. Tuusulan, Nurmijärven, Keravan ja Järvenpään alueilla mitattiin liikenteen typpidioksidin pitoisuuksia kerran kuussa vaihdettavilla passiivikeräimillä. Kuntien ilmanlaadun merkittävimmät ongelmat aiheutuvat keväisistä katupölyepisodeista keskustaajamien vilkkaasti liikennöidyillä katuosuuksilla ja josain määrin myös pientaloalueiden puunpolton päästöistä. Uudenmaan ilmanlaadun seurannan tuloksista vuonna 2015 julkaistiin raportti. Uudenmaan ilmanlaadun tarkkailu on pääkaupunkiseudun ulkopuolella järjestetty siirrettävillä jatkuvatoimisilla mittausasemilla. Mittaus kohdistuu typpidioksidin ja hengitettäviin hiukkasiin. Tarkkailua on toteutettu viimeksi Järvenpäässä vuosina 2012 ja 2015. Vuonna 2017 seurantaa tehdään Keravalla. Uudenmaan ilmanlaadun seurantaa koordinoi yhteistyöryhmä, jonka puheenjohtajana ympäristökeskuksen ympäristönsuojelupäällikkö toimii.

5.4 Vesiensuojelu

Ympäristökeskus osallistui Lahelan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivityksen laadintaan yhdessä Tuusulan kunnan, Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymän, Uudenmaan ELY-keskuksen sekä konsulttina toimineen Pöyry Finland Oy:n kanssa.

Ympäristökeskus jatkoi Nurmijärven järvien veden laadun seurantaa ja huolehti Valkjärven hapetinlaitteiden toiminnasta. Seurannasta laaditaan vuosittain tai kahden vuoden välein raportti, jossa esitetään tutkimustulokset viideltä seurannassa olevalta järveltä: Itä- ja Länsi-Heruselta, Sääksjärveltä, Vaaksinjärveltä ja Valkjärveltä. Nurmijärven pintavesien seurannalla saadaan tietoa vesien tilasta, kuten järvien rehevöitymisestä ja happitilanteesta. Järvien veden laadussa ei havaittu merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin.

Ympäristökeskus aloitti Mäntsälän järvien veden laadun seurannan vuonna 2016. Mäntsälän järviseurannassa on mukana yhteensä 14 järveä, joita seurataan kolmen, neljän tai kuuden vuoden välein. Vuosittain seurannassa on mukana 3-4 järveä. Vuonna 2016 otettiin vesinäytteet kesä- ja elokuussa Joutsjärvestä, Pitkäjärvestä ja Mäntsälän Sääksjärvestä. Vuonna 2017 vesinäytteet tullaan ottamaan Mäkijärvestä, Sulkavanjärvestä ja Suojärvestä. Seurannasta laaditaan vuosittain raportti, jossa esitetään tutkimustulokset kulloinkin seurannassa olleilta järviltä. Mäntsälän pintavesien seurannalla saadaan tietoa vesien tilasta. Joidenkin järvien kohdalla näytteet ovat ensimmäiset mitä järvestä on koskaan otettu.

Haja-asutuksen jätevesineuvontaa tehtiin Nurmijärvellä yhteistyössä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen sekä Nurmijärven kunnan kanssa. Hankkeessa annettiin kiinteistökohtaista neuvontaa Nurmijärven haja-asutusalueella 122 kiinteistön omistajalle. Nurmijärvellä on tehty yhteensä 653 käyntiä vuosina 2011–2016. Vuonna 2017 neuvontaa on tarkoitus vielä jatkaa Nurmijärvellä tarjoamalla kiinteistökohtaista neuvontaa 70 kiinteistölle sekä järjestämällä neuvontatilaisuus Herustenjärvien asukkaille. Lisäksi Tuusulassa Rusutjärven pohjoisrannan vapaa-ajanasunnon omistajille tehdään kysely jätevesien käsittelystä ja annetaan neuvontaa.

Ympäristökeskus on mukana Tuusulassa Rusutjärven ja Tuusulanjärven kunnostustyöryhmissä. Rusutjärvellä toteutettiin yhteistyössä Helsingin yliopiston ympäristötieteiden laitoksen kanssa sulkasääsken esiintymistä koskeva tutkimus. Tuusulanjärven kunnostushankkeessa laadittiin yhteistyössä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen kanssa toimenpideohjelma *Tuusulanjärven ulkoisen kuormituksen vähentämistoimenpiteitä vuosille 2016 - 2021*. Toimenpideohjelmassa esitetään konkreettisia toimenpiteitä ulkoisen kuormituksen vähentämiseksi viemäriverkostojen osalta, haja-asutuksessa, maa- ja hevostaloudessa sekä hulevesien hallinnassa.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen Hulevesien haitta-aineet HULEHAA- projekti jatkui vielä vuoden 2016 loppuun. Projektin tutkimus haitallisten aineiden esiintymisestä hulevesissä valmistui. Tutkimuksessa oli kohteita ympäristökeskuksen alueelta Järvenpäästä, Nurmijärveltä ja Tuusulasta. Vesistä analysoitiin perusvedenlaatumuuttujia, raskasmetalleja ja orgaanisia haitta-aineita. Projektin hulevesiä koskeva koulutustilaisuus järjestettiin Järvenpäässä, jossa oli mahdollisuus tutustua Järvenpään hulevesien hallintaratkaisuihin. Ympäristökeskuksella oli edustaja hankkeessa.

Tuusulan kunta aloitti hulevesien hallintasuunnitelman ja siihen liittyvän valuma-alue- ja pienvesiselvityksen laadinnan. Valuma-alue ja pienvesiselvitys tehtiin taajama-alueiden puroille. Järvenpään kaupunki laati pienvesiselvityksen kaikista alueensa puroista. Kummassakin työssä arvioitiin norojen ja purojen luonnontilaisuutta, ja niissä löydettiin aiemmin selvittämättömiä luonnontilaisia kohteita. Selvityksiä voidaan hyödyntää kaavoituksessa, kuntatekniikan suunnittelussa, lupien valmistelussa ja vesilain valvonnassa. Ympäristökeskus osallistui työryhmien työskentelyyn.

5.5 Vilku-hanke

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen hallinnoima kaksivuotinen *Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla* (VILKKU) -hanke käynnistyi huhtikuun 2016 alussa. Hankkeen toiminta-alueita ovat Tuusula ja Mäntsälä. Hanke välittää tietoa ja kokemuksia maan kasvukuntaa ja vesitaloutta parantavista toimenpiteistä. Tavoitteena on vähentää peltoviljelyn vesistökuormitusta, mutta parantaa myös tilojen taloudellista tulosta. Monet pelloilla tehtävät toimenpiteet hyödyttävät niin viljelijää kuin vesistöäkin.

VILKKU-hankkeessa tehtiin vuoden 2016 aikana paljon yhteistyötä muiden tahojen kanssa. Keväällä hanke esittäytyi konsortio-osapuolille ja yhteistyökumppaneille sekä viljelijöiden tukinfoissa Hyvinkäällä ja Mäntsälässä. Vuoden 2016 aikana VILKKU-hanke teki yhteistyötä OSMO-hankkeen kanssa maan kasvukunnan parantamista käsittelevässä viljelijätilaisuudessa Mäntsälässä, jossa osallistujia oli 39. VILKKU-hanke oli mukana myös UusiRaHa-hankkeen Espoossa pidetyssä kerääjäkasvitilaisuudessa, jossa osallistujia oli 38. Hanke toteutti yhteistyössä Etelä-Suomen ProAgrian kanssa viljatilalla viljelykiertoillan, jossa oli paikalla 21 henkilöä. VILKKU-hanke järjesti viljelijäretken NUTRINFLOW-hankkeen Loviisanjoen Hardombäckenin tulvahallinnan koalueelle, jossa 11 retkeläistä pääsi tutustumaan pelto-ojien vesistörakentamiseen. Tuusulanjärven valuma-alueella sijaitsevan Klenkon kosteikon vedenlaatua mitattiin loka-marraskuun aikana, kun Klenkon alapato saatiin rakennettua virtausmittauspaikaksi syksyllä yhteistyössä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen kanssa.

Keväällä ennen viljelijöiden peltokiireitä soitettiin hankkeessa mukana oleville viljelijöille. Heiltä tiedusteltiin, mistä aiheista he tarvitsevat tietoa ja sen pohjalta suunniteltiin hankkeen kesän tapahtumia. Hanke järjesti kolme omaa pellonpiennartilaisuutta hankealueen maatiloilla, yhden Tuusulassa ja kaksi Mäntsälässä. Tilaisuuksien aiheina olivat syyskylvöiset kasvit viljelykierron monipuolistajina sekä maan kasvukunnan tarkastelu ja parantaminen kuoppatestin avulla. Pellonpiennartilaisuuksiin osallistui 11–23 henkilöä. Loppuvuodesta hanke aloitti selvittämään Tuusulanjärven valuma-alueella olevan Mäyräojan tulvatilannetta kyselemällä alueen viljelijöiden näkemyksiä tulvien laajuudesta ja haitallisuudesta. VILKKU-hanke tilasi Etelä-Suomen salaojakeskukselta korkeusmittaukset Mäyräojan tulva-alueelta, ja toimenpiteiden suunnittelu jatkuu vuonna 2017. Marraskuussa aloitettiin tilakäynnit hankkeessa mukana olevilla tiloilla ja tilakäyntejä jatketaan talven ja kevään 2017 aikana. Hanke vieraili Uudenmaan alueen lisäksi Varsinais-Suomessa ja Kanta-Hämeen alueella järjestetyissä hankkeen teemaan liittyvissä tilaisuuksissa. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2016 aikana.

5.6 Viestintä

Ympäristönsuojeluyksikkö vastasi ympäristökeskuksen verkkosivujen visuaalisen ilmeen ja rakenteen uusimisesta sekä verkkosivujen päivityksestä. Verkkosivujen uusiminen kytkeytyi Tuusulan kunnan verkkosivujen uusimishankkeeseen, jossa kunnan verkkosivut muutettiin responsiivisiksi. Ympäristökeskuksella oli jäsen Tuusulan kunnan verkkosivujen uudistamista valmistelleessa työryhmässä. Ympäristönsuojeluyksikön vetovastuulla oli ympäristökeskuksen omien verkkosivujen uuden visuaalisen ilmeen ja rakenteen suunnittelu yhdessä Netlandin kanssa. Ympäristökeskuksen uudet verkkosivut otettiin käyttöön syyskuussa 2016.

Verkkosivu-uudistuksen yhteydessä ympäristökeskus alkoi käyttää viestinnässään myös sosiaalista mediaa. Ympäristökeskukselle perustettiin oma Facebook-sivu syyskuussa 2016. Facebook-sivu on linkitetty ympäristökeskuksen verkkosivuille, joten tuoreimmat Facebook-päivitykset näkyvät etusivulla. Facebook-sivun avulla ympäristökeskus pyrkii aiempaa kattavampaan ja asiakasläheisempään tiedonvälitykseen. Tavoitteena on myös lisätä vuorovaikutusta.

VILKKU-hankkeessa aloitettiin vuoden 2016 lopussa suunnitella yhteistä verkkoviestintää Uudenmaan alueella toimivien maatalouden ympäristöhankkeiden kanssa. Tarkoitus on saada vuoden 2017 aikana yhteinen verkkosivu, jossa viestitään viljelijöille hankkeiden tilaisuuksia ja tuloksia. Lisäksi pidetään yllä hankkeen Facebook-sivuja.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus vastaa Keravan luontoportaalin ylläpidosta Keravan kaupungin verkkosivuilla ja KUUMA-ilmastoryhmän www.kuumailmasto.fi -verkkosivujen ylläpidosta.

Keski-Uudenmaan ympäristöpalkinto myönnettiin keravalaiselle Kenkäkingille esimerkillisestä toiminnasta, jossa on kokonaisvaltaisesti otettu huomioon materiaalin kierrättäminen ja sekä sen tehokas ja laadukas hyödyntäminen. Kunniamaininta myönnettiin mäntsäläläiselle Nivos Oy:lle yhdessä Yandexin kanssa esimerkillisestä työstä energiatehokkuuden hyödyntämiseksi hukkalämmön talteenotossa.

6. TERVEYSVALVONTA

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus vastaa Järvenpään ja Keravan kaupunkien sekä Mäntsälän, Nurmijärven ja Tuusulan kuntien terveysturvaviranomaisille kuuluvista käytännön valvontatehtävistä sekä delegointipäätöksellä viranhaltijoille siirretyistä lupa- ja hyväksymisasi- oista. Terveysturvavaltonta on osa kuntien vastuulla olevaa kansanterveystyötä, joka kohdistuu yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojeluun. Terveysturvavaltontan keskeisiä osa-alueita ovat muun muassa elintarvikevalvonta, talous- ja uimavesien valvonta, kuluttajaturvallisuus sekä asumisterveyden valvonta.

Jäljempänä on tarkasteltu eräitä terveysturvavaltontan osa-alueita, joihin ympäristökeskus on vuoden 2016 aikana käyttänyt työpanostaan.

6.1 Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvontaa tehdään elintarvikelain, Euroopan yhteisön asetusten ja niiden nojalla annettujen säädösten perusteella. Elintarvikevalvontan tarkoituksena on suojata kuluttajaa elintarvikkeiden mahdollisesti aiheuttamalta terveyshaitalta sekä määräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamalta taloudellisilta tappioilta. Vuoden 2016 aikana Keski-Uudellamaalla oli 1 194 toiminnassa olevaa elintarvikehuoneistoa. Elintarvikevalvonta on terveysturvavaltontan osa-alueista suurin.

Elintarvikehuoneistojen hyväksynät ja ilmoituskäsittely

Syyskuussa 2011 voimaan tullessa elintarvikelain muutoksessa luovuttiin ennakkohyväksymismenettelystä suuressa osassa elintarvikehuoneistoja. Tällä hetkellä ainoastaan eläinperäisiä elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä käsittelevät laitokset joutuvat hakemaan toiminnalleen elintarvikeviranomaisen hyväksynnän ennen toiminnan aloittamista. Muiden elintarvikealan toimijoiden tulee tehdä ilmoitus toiminnan aloittamisesta. Ilmoituksen johdosta ei tehdä päätöstä, mutta kohteeseen tehdään maksullinen tarkastus. Vuonna 2016 tehtiin yksi elintarvikehuoneiston hyväksymispäätös ja käsiteltiin 139 elintarvikehuoneistoilmoitusta (taulukot 13 ja 14).

Taulukko 13. Elintarvikevalvontan päätökset vuosina 2014–2016.

Sopijakunta	Päätökset, kpl			Tulot, €		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Järvenpää	0	0	0	0	0	0
Kerava	3	1	1	750	500	500
Mäntsälä	0	1	0	0	1 000	0
Nurmijärvi	0	0	0	0	0	0
Tuusula	1	0	0	300	0	0
Yhteensä	4	2	1	1 050	1 500	500

Taulukko 14. Elintarvikevalvonnan ilmoitukset vuosina 2015–2016.

Sopijakunta	Ilmoitukset, kpl		Tulot, €	
	2015	2016	2015	2016
Järvenpää	31	30	30	1 100
Kerava	31	18	38	1 400
Mäntsälä	10	14	10	200
Nurmijärvi	30	21	35	1 000
Tuusula	44	21	26	1 800
Yhteensä	146	104	139	5 500

Elintarvikehuoneistojen tarkastukset

Elintarvikehuoneistojen säännöllisellä ja suunnitelmallisella valvonnalla ja kohteiden omavalvonnan toimivuuden arvioinnilla varmistetaan, että elintarvikelainsäädäntöä noudatetaan ja elintarvikkeet ovat turvallisia.

Elintarvikehuoneistojen tarkastuksilla kohteen toiminta arvioidaan Eviran ohjeistamalla neliportaisella Oivahymy-asteikolla sen mukaan, miten hyvin toiminnassa on otettu huomioon elintarvikelainsäädännön noudattaminen ja elintarvikkeiden turvallisuus. Ravintoloiden, kahviloiden ja myymälöiden osalta arvioinnin tulokset julkaistaan valtakunnallisella Oivahymy sivustolla. Keski-Uudellamaalla tehtiin 819 elintarvikehuoneiston tarkastusta (ks. taulukko 15). Näistä tarkastuksista 36 %:ssa kohteen toiminta arvioitiin oivalliseksi ja 47 %:ssa hyväksi. Kohteen toiminnassa havaittiin elintarviketurvallisuutta heikentäviä epäkohtia 16 %:ssa tarkastuksia. Eniten epäkohtia havaittiin henkilökunnan terveydentilan seurannassa, omavalvontasuunnitelman mukaisessa näytteenotossa, kylmäsäilytystä vaativien tuotteiden säilytyslämpötiloissa, omavalvontasuunnitelmassa (puuttui kokonaan) ja elintarvikkeiden jäähdtyksessä. Tarkastetuista kohteista eniten epäkohtia havaittiin ravintoloissa. Tarkastetuista ravintoloista korjattavaa oli lähes joka kolmannessa ravintolassa. Parhaiten elintarviketurvallisuudesta huolehdittiin laitoskeittiöissä, joista ainoastaan 4 %:ssa havaittiin korjattavaa.

Taulukko 15. Elintarvikevalvonnan tarkastukset ja valvontatulot vuosina 2014- 2016.

Sopijakunta	Tarkastukset, kpl			Tulot, €		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Järvenpää	179	173	182	25 625	26 750	24 475
Kerava	212	175	182	35 875	28 100	25 600
Mäntsälä	99	98	93	15 675	13 375	13 450
Nurmijärvi	132	172	166	23 175	25 400	24 050
Tuusula	200	186	196	27 575	26 500	27 225
Yhteensä	822	804	819	127 925	120 125	116 816

Tarkastuksia tehtiin vuonna 2016 hieman enemmän kuin vuonna 2015. Suunnitelmallisista tarkastuksista tehtiin 97 %. Vuonna 2016 annettiin kaksi elintarvikelain mukaista määräystä. Määräykset koskivat viimeisen käyttöpäivän ylittäneiden tuotteiden harhaanjohtavaa myyntiä ja pakkausmerkintöjä. Havaituista epäkohdista suurin osa on korjattu. Jälkivalvonta jatkuu kuitenkin vielä vuonna 2017.

Elintarvikenäytteenotto

Elintarvikenäytteenotto sujui vuonna 2016 suunnitellusti. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus otti vuonna 2016 yhteensä 102 kpl elintarvikenäytettä ja 30 kpl elintarviketuotantolaitosten pintapuhtausnäytteitä. Elintarvikenäytteitä otettiin kolmeen pääkaupunkiseudun yhteisprojektiin, yhteen omaan projektiin, Eviran vierasainetutkimuksiin ja ruokamyrkytys epäilyjen yhteydessä.

Pääkaupunkiseudun yhteisprojekteja olivat oppopaistorasvaprosjekti, sushiprojekti ja projekti, jossa tutkittiin mediumina tarjottavien jauhelihapihvien laatua. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen omassa projektissa tutkittiin ravintoloissa tarjottavan keitetyn riisin laatua. Seuraavissa kappaleissa esitellään projektien tulokset.

Keitetyn riisin mikrobiologinen laatu 2016

Projektin tarkoituksena oli selvittää ravintoloiden keittämän riisin mikrobiologista laatua Keski-Uudellamaalla. Keitetyn riisin laatua tutkittiin määrittämällä elintarvikenäytteen aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku, enterobakteerit ja *Bacillus cereus*-ryhmän bakteerien esiintyvyys.

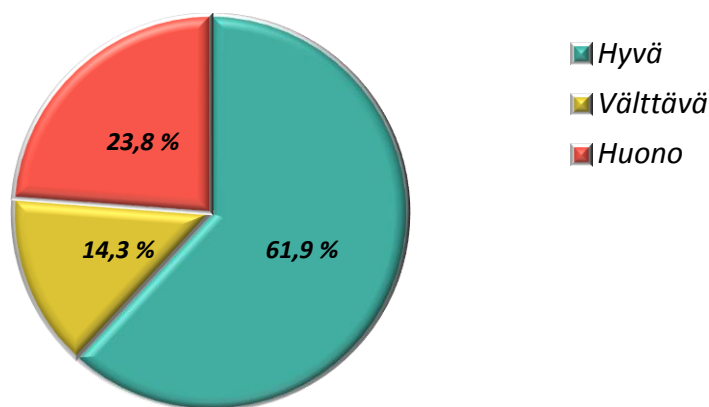
Näytteenoton yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa selvitettiin myös keitetyn riisin käsittelyä ja säilytystä sekä ravintoloiden keittiöiden yleistä puhtautta, työvälineiden, laitteiden ja siivousvälineiden puhtautta sekä käsihygieniää. Tarkastus ja näytteenotto tehtiin ennalta ilmoittamatta.

Elintarviketarkastajat tarkastivat ja ottivat näytteitä projektin yhteydessä 21 Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminta-alueen ruokaravintolasta. Ensimmäisten näytteiden tutkimukset maksoi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Uusintatutkimukset toimija joutui maksamaan itse.

Keitetyn riisin mikrobiologinen laatu 2016 -projektissa näytteitä otettiin yhteensä 26 kpl. Kaksi uusintänäytteistä otettiin jäädyttämättöminä suoraan riisinkeittimestä. Projektissa tutkittujen keitettyjen ja jäädytettyjen riisinäytteiden mikrobiologinen laatu oli pääsääntöisesti hyvä (61,9 %). Tutkituista 26 riisinäytteestä kolmen näytteen laatu arvioitiin välttäväksi (14,3 %) ja viiden huonoksi (23,8 %). Keitetyn riisin mikrobiologisen heikentymisen syynä oli viiden näytteen osalta korkea aerobisten bakteerien kokonaispesäkeluku ja yhden näytteen korkea enterobakteerien määrä. Mikrobiologiselta laadultaan välttävässä näytteissä oli joko korkea aerobisten bakteerien kokonaispesäkeluku tai *Bacillus Cereus* -bakteerien määrä oli suuri. Uusintänäytteiden tutkimustulokset olivat yhtä lukuun ottamatta hyviä.

Kuvassa 21 on esitetty keitetyn riisin mikrobiologinen laatu niissä kohteissa, joissa riisi jäädytettiin keittämisen jälkeen.

Kuva 21. Riisin mikrobiologinen laatu ensimmäisistä (jäähdytetyistä) näytteistä.

Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku elintarvikkeessa kuvastaa tuotteen yleistä hygieenistä laatua. Myös elintarvikkeen pitkä säilytysaika tai väärä säilytyslämpötila sekä puutteellinen käsittelyhygieniä lisäävät kokonaispesäkeluvun määrää. Keitetyn riisin liian hidas jäähdytys ja säilytys liian haaleana, ovat elintarvikehygieenisia riskitekijöitä, josta voi seurata riisiruussa esiintyvien *Bacillus cereus* -bakteerien aiheuttama ruokamyrkytys. Enterobakteerit ovat yleensä suolistoperäisiä ja niiden määrä kuvastaa tuotteen käsittelyhygieniää ruoan kypsennyksen jälkeen. Enterobakteerien esiintyminen elintarvikkeissa viittaa usein ravintolan henkilökunnan puutteelliseen käsihygieniaan. Ne pääsevät lisääntymään ruoassa voimakkaasti esimerkiksi ruoan liian hitaan jäähtymisen aikana, tai mikäli ruokaa tarjoillaan liian pitkään haaleana.

Keittämisen jälkeen jäähdytetty riisi kuumennetaan vielä ennen syömistä, joten suurin osa tutkituista bakteereista tuhoutuu kuumennuksen myötä, eivätkä aiheuta näin terveysvaaraa ruokailijalle. Ruokamyrkytyksen riski kuitenkin kasvaa, jos ruokien säilytys- ja tarjoilulämpötiloista ei huolehdita. Elintarvikkeita käsiteltäessä on myös tärkeää huolehtia käsihygieniasta ja elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvien pintojen puhtaudesta, jotta elintarvikkeet eivät kontaminoidu käsittelyn aikana.

Tarkastuksilla kävi ilmi, että keitetyn ja jäähdytetyn riisin lämpötila näytteenottohetkellä vaihteli +0,8 °C:sta +11,0 °C:seen. Kylmälaitteiden lämpötilat puolestaan olivat pääsääntöisesti kylmempiä kuin elintarvikkeiden lämpötilat. Keitetyn riisin säilyvyysaikojen vertailussa kävi ilmi, että laadultaan huonoja tutkimustuloksia saaneita riisinäytteitä oli säilytetty pidempään kuin laadultaan hyviä. Edellä mainittujen epäkohtien lisäksi keitetyn riisin käsittelyssä oli puutteita ennen kaikkea jäähdytyksen osalta. Kaikkia tarkastettuja kylmäsäilytyskalusteita ei ole mitoitettu jäähdytykseen, vaan ne on tarkoitettu valmiiksi jäähdytettyjen tuotteiden varastointiin. Ilmankierto ja kylmäteho eivät riittäneet lämpimien tai kuumien tuotteiden jäähdyttämiseen turvallisessa ajassa. Myöskään keitetyn riisin riittävän nopeaa jäähtymistä ei varmistettu lämpötilamittauksin.

Keittiöt olivat tarkastushetkellä pääsääntöisesti siistejä. Tilojen siisteys arvioitiin välttäväksi ainoastaan 15,4 %:ssa tarkastetuista ravintoloista, työvälineiden ja laitteiden puhtaus tai kunto oli välttävää puolestaan 19,2 %:ssa kohteista. Yleisimpiä epäkohtia keittiöissä olivat likaiset keittiön pinnat, likaiset kylmälaitteet ja likaiset tai huonokuntoiset siivousvälineet, tai niiden säilytystiloissa oli puutteita. Puutteita esiintyi myös käsienpesupisteiden varustelussa.

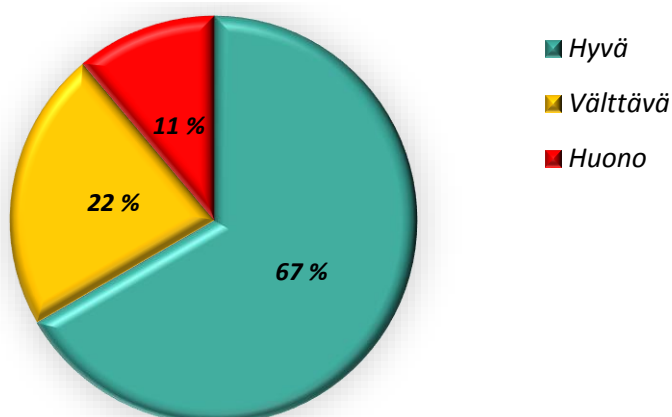

Hampurilaispihviprojekti

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus teki yhdessä Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ja Espoon seudun ympäristöterveyden kanssa selvityksen hampurilaispihvien mikrobiologisesta laadusta pääkaupunkiseudulla vuonna 2016. Selvityksen taustalla oli hampurilaisissa käytettyjen jauhelihapihvien mediumpaiston yleistyminen. Näytteet tutkittiin Metropolilab Oy:ssä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus otti yhdeksän näytettä ja kolme uusintanäytettä hampurilaispihveistä seitsemästä eri ravintolasta Keski-Uudeltamaalta. Koko projektissa otettiin yhteensä 59 lihanäytettä. Kaikki hampurilaispihvit olivat tulleet ravintolaan valmiina joko tuoreena tai pakasteena. Pääosin lihan alkuperä oli suomalaista, muutamissa lihan alkuperä oli mm. Saksasta, Puolasta yms. Euroopasta. Keski-Uudenmaan näytteenotto keskittyi vain ravintoloihin, jotka tarjoavat paksuja hampurilaispihvejä, mutta koko projektissa näytteitä haettiin myös pikaruokaravintoloista.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen hampurilaispihvien laatu oli pääosin hyvä, sillä yhdeksästä näytteestä laadultaan hyviä oli 67 % (6 kpl), välttäviä 22 % (2 kpl) ja huonoja 11 % (1 kpl). Kahdessa välttäviksi arvioituissa näytteissä todettiin kohonneita mikrobipitoisuuksia, mutta niitä voitiin pitää vielä tutkimushetkellä elintarvikkeeksi kelpaavina. Yksi hampurilaispihvinäyte arvoitiin mikrobiologiselta laadultaan huonoiksi. Näytteiden säilytyslämpötilat olivat kaikissa lainsäädännön mukaisia.

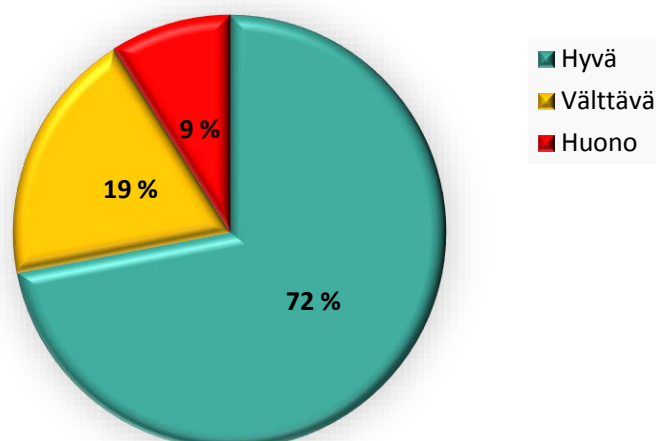

Kuva 22. Hampurilaispihvien mikrobiologinen laatu Keski-Uudenmaan alueella prosentteina.

Huono näytetulos johtui korkeista aerobisten mikrobien kokonaismääristä, joka kuvastaa tuotteiden yleistä hygieenistä laatua. Huono ja kaksi välttävää näytetulosta olivat samasta ravintolasta ja yhden suomalaisen tavarantoimittajan tuotteesta. Syitä näytteiden heikentyneeseen laatuun ei voida kuitenkaan tarkemmin todentaa, sillä näytteenoton yhteydessä ei selvitetty lihankäsittelyn hygieenisyyttä eikä kylmäketjun katkeamattomuutta. Lisäksi on tärkeä huomioida, että näytteiden laatuun on vaikuttanut lihojen käsittely ja säilytys ennen niiden toimittamista ravintolaan.

Koko pääkaupunkiseudun tulokset olivat hieman parempia, sillä kaikista 59 hampurilaispihvinäytteestä hyviä oli 72 %, välttäviä 19 % ja huonoja 9 % (kuva 23).

Kuva 23. Hampurilaispihvien mikrobiologinen laatu prosentteina koko projektissa.

Mikrobiologiselta laadultaan huonoiksi todetuista jauhelihapihvinäytteistä otettiin uusinta-näytteet ja ne todettiin välttäviksi. Uusintanäytteet otettiin avaamattomasta tukkupakkauksesta. Tuoreena ravintolaan toimitetut lihat olivat mikrobiologiselta laadultaan useammin huonoja ja välttäviä kuin pakasteena saapuneet. Tuoreena tulleita lihoja käsiteltiin ravintoloissa myös pakasteena tulleita enemmän.

Hampurilaispihvinäytteistä tutkittiin myös *Escherichia colia*, *Escherichia colia* 0157 ja salmonellaa, mutta mistään näytteestä ei näitä löytynyt. Tätä voidaan pitää hyvänä asiana, koska jauhelihapihvien mediumkypsennys on yleistynyt viime vuosina. Evira on ohjeistanut, että teollisuuden ja kaupan valmiiksi jauhamasta jauhelihasta ei ole syytä valmistaa tai tarjoilla puoliraakoja tuotteita raa'assa naudan jauhelihasa mahdollisesti esiintyvän EHEC-bakteerin vuoksi. Projektissa tuli selvästi esille se, että ohjetta ei noudateta.

On kuitenkin selvää, että mediumpaistetuissa jauhelihapihveissä on mikrobiologinen riski ja ravintolat ottavat tietoisesti riskin niitä tarjotessaan. Tämän vuoksi elintarvikehuoneistoihin tehtävien tarkastusten yhteydessä toimijoille tulee kertoa mediumpaistoon liittyvistä riskeistä korostaen heidän vastuutaan elintarvikeeturvallisuudesta. Vastuuseen liittyy oleellisesti myös se, kuinka asiakkaille kerrotaan mediumpaistetuista jauhelihapihveistä ja niiden aiheuttamista riskeistä, sillä asiakkaat eivät ole välttämättä tietoisia niistä eivätkä osaa kysyä asiasta.

Uppopaistorasvan laatu tarjoilupaikoissa

Pääkaupunkiseudun yhteisessä projektissa tutkittiin uppopaistorasvan laatua tarjoilupaikoissa. Näytteenoton yhteydessä kartoitettiin mm. kuinka usein rasva vaihdettiin, rasvan käsittelyä vaihtojen välissä, montako tuntia laite on päivässä päällä, rasvan lämpötilaa sekä mitä tuotteita laitteessa kypsennetään (onko gluteenittomille tuotteille oma paistolaitte).

Keski-Uudenmaan alueella näytteet otettiin pikaruokapaikoista, joissa myydään runsaasti uppopaistolaitteessa paistettuja tuotteita. Näytteitä otettiin yhteensä 5 kpl ja niistä tutkittiin happoluku ja savuamispiste. Happoluku kertoo vapaiden rasvahappojen määrän. Se määritellään milligrammoina kaliumhydroksidia, joka tarvitaan neutraloimaan yhdessä grammassa rasvaa olevat vapaat rasvahapot. Vielä käyttökelpoisen kasvirasvan happoluku saa olla enintään 2,0 ja eläinrasvassa se saa olla enintään 2,5. Rasvaa kuumennettaessa se alkaa tietyssä lämpötilassa savuta. Savuaminen on merkki siitä, että rasva pilkkoutuu pienimolekyylisten aineiden

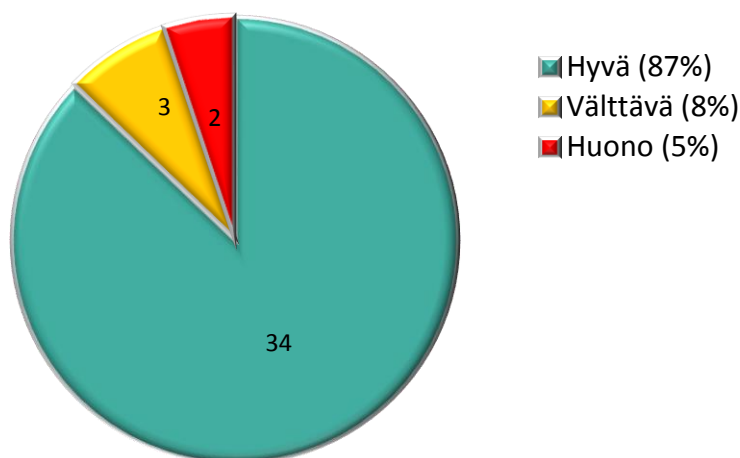
haihtuessa. Mitä kauemmin rasvaa käytetään, sitä alempi on sen savuamispiste. Käyttämättömän rasvan savuamispiste on noin 250 °C. Pitkään käytetyn uppoaistorasvan savuamispiste saattaa olla vain noin 150 °C. Näytteenotto tehtiin ennalta ilmoittamatta.

Otetuista näytteistä hyviä oli 60 % (3 kpl) ja heikentyneitä 40 % (2 kpl). Huonojen näytetulosten jälkeen haettiin uusintanäytteet, joiden molempien tulokset olivat hyviä. Koko pääkaupunkiseudulla otettiin näytteitä yhteensä 48, joista 45 %:ssa (22 kpl) ei ollut huomautettava ja 21 %:ssa (10 kpl) näytteen laatu oli heikentynyt.

Sushiprojekti

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ja Vantaan ympäristökeskus toteuttivat yhteistyössä valvontaprojektin vuoden 2016 aikana. Projektin tavoitteena oli tutkia sushin mikrobiologista laatua ja valmistuksen hygieniavaivanto-alueen ravintoloissa, kala-alan laitoksissa ja sushia valmistavissa vähittäismyymälöissä. Laatua tutkittiin valmiista sushista määrittämällä elintarvikenäytteen pH, aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku (+30 °C) sekä patogeenien eli tautia aiheuttavien bakteerien *Staphylococcus aureus*, *Bacillus cereus* ja *Listeria monocytogenes* esiintyvyyttä. Näytteenoton yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa selvitettiin, miten lainsäädännön edellytykset sushin valmistustilojen sekä omavalvonnan osalta toteutuivat.

Projektissa tutkittiin yhteensä 39 sushinäytettä 19 eri toimijalta. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimialueelta otettiin 14 näytettä seitsemältä eri toimijalta. Projektinäytteiden yleisin raaka-aine oli lohi, joka oli 22 (56,4 %) sushinäytteen pääraaka-aine. Mikrobiologiselta laadultaan 89,7 % näytteistä oli hyviä, 7,7 % välttäviä ja 5,1 % huonoja (kuva 24). Mikrobiologinen laatu todettiin välttäväksi kolmessa näytteessä ($1,7 \times 10^6 - 3,4 \times 10^6$ pmy/g) ja kahden näytteen laatu arvioitiin huonoksi ($1,5 \times 10^7 - 2,5 \times 10^7$ pmy/g). Elintarvikenäytteen välttävän ja huono laadun syynä oli korkea aerobisten bakteerien kokonaispesäkeluku kaikissa viidessä näytteessä. Mikrobiologiselta laadultaan välttävien sushinäytteiden pääraaka-aine oli kahdessa näytteessä rapu ja yhdessä lohi. Huonolaatuiseksi arvioitujen näytteiden raaka-aineena oli rapu ja lohi. Toimijoilta, joiden tutkittujen sushinäytteiden laatu oli arviointiasteikon mukaisesti huono, haettiin uusintanäytteet. Kohteen valvoja ohjeisti toimijaa tarkastuksella suullisesti sekä tarkastuspöytäkirjassa havaituista epäkohdista ennen uusintanäytteenottoa. Molempien uusintanäytteiden aerobisten mikrobien kokonaispesäkemäärä oli hyvä eli alle 10^6 pmy/g.

Kuva 24. Mikrobiologisen laadun tulokset kaikista tutkituista näytteistä.

Yhdessäkään sushinäytteessä ei todettu *Staphylococcus aureusta*, *Bacillus cereusta* (<100 pmy/g) tai *Listeria monocytogenes* -bakteeria yli määritysrajan.

6.2 Tupakkalain valvonta

Tupakkatuotteiden vähittäismyynti muuttui luvanvaraiseksi 1.4.2009. Lakimuutokseen jälkeen tupakkatuotteita ei voi myydä ennen, kuin kunta on myöntänyt hakijalle vähittäismyyntiluvan. Vuoden 2016 aikana tuli vireille ja myönnettiin 24 tupakan vähittäismyyntilupaa (taulukko 16).

Tupakkalain mukaista valvontaa on yksinkertaistettu aiemmasta Valviran ohjeistuksen mukaisesti. Säännöllisen valvonnan ulkopuolelle on jätetty sellaiset kohdetyypit, joissa tupakointi on tupakkalain nojalla kielletty. Käytännössä suurta muutosta aiempaan ei ole, koska erillisiä tarkastuksia näihin kohteisiin ei tehty ennenkään, vaan tupakointirajoitusten noudattamista valvottiin lähinnä terveydensuojelulain nojalla tehtyjen tarkastusten yhteydessä. Nykyään tupakointirajoitusten rikkomiseen puututaan valvontapyyntöjen perusteella. Säännöllinen tupakkalain mukainen valvonta on keskittynyt tupakan vähittäismyyntin valvontaan. Tupakan vähittäismyyntin tarkastuksilla valvotaan mm. tupakan esilläpitokiellon noudattamista ja myyntin ikärajavälön toteutumista. Tupakan vähittäismyyntipaikkoihin tehtiin 87 tarkastusta vuonna 2016 (taulukko 17). Tupakan vähittäismyyntin valvonnasta kerätään vuosittainen valvontamaksu, eikä maksu kohdistu itse tarkastukseen kuten muissa ympäristöterveydenhuollon valvontakokonaisuuksissa. Tämän vuoksi tupakkalain mukaisesta valvonnasta saadut tulot eivät ole suhteessa tupakkalain mukaisiin tarkastuksiin.

Taulukko 16. Tupakkalain mukaiset lupapäätökset vuosina 2014–2016.

Kunta	Vähittäismyyntiluvat, kpl			Tulot, €		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Järvenpää	8	4	4	1500	900	750
Kerava	7	5	11	1200	900	2185
Mäntsälä	2	5	2	300	825	300
Nurmijärvi	1	7	5	975	1750	1425
Tuusula	3	4	2	550	990	300
Yhteensä	21	25	24	4525	5365	4960

Taulukko 17. Tupakkalain mukaiset tarkastukset vuosina 2014–2016.

Kunta	Tarkastukset, kpl			Tulot, €		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Järvenpää	25	17	27	6873	6518	6633
Kerava	27	17	10	5459	5235	4831
Mäntsälä	19	13	10	3024	2779	3153
Nurmijärvi	17	18	19	5325	4641	4918
Tuusula	25	11	21	5448	5519	4860
Yhteensä	113	76	87	26 129	24 690	24 394

6.3 Talousvesi

Terveydensuojeluviranomainen valvoo säännöllisesti vesilaitoksen toimittaman talousveden laatua. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaan vähintään 1 000 m³ päivässä tai vähintään 5 000 käyttäjälle talousvettä toimittavien laitosten valvontatutkimukset raportoidaan maaliskuussa aluehallintovirastolle edelleen toimitettaviksi Euroopan yhteisön komissiolle.

Pienet vesilaitokset, vesiyhtymät ja -osuuskunnat vastaavat alueelleen toimittamansa veden laadusta. Viranomaisvalvonnan näytemäärä lasketaan alueelle toimitetun vesimäärän tai alueen henkilömäärän mukaan.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminta-alueella Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä hankkii talousveden Järvenpäähän, Keravalle ja Tuusulaan. Mäntsälässä Mäntsälän Vesi ja Nurmijärvellä Nurmijärven Vesi -liikelaitos yhdessä yksityisten vesiosuuskuntien kanssa toimittavat veden suurimmalle osalle kuntien asukkaista. Lisäksi, etenkin Mäntsälässä ja Nurmijärvellä, on lukuisia talouksia omien kaivojen varassa.

Vesilaitosten veden laatua valvotaan säännöllisesti terveydensuojeluviranomaisen hyväksymien valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Vuonna 2016 hyväksyttiin kuusi valvontatutkimusohjelmaa.

Alueen suuret vesilaitokset (Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä, Mäntsälän Vesi ja Nurmijärven Vesi) ottavat itse valvontatutkimusohjelmien mukaiset näytteet, joiden tulokset toimitetaan Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen. Jatkuvan valvonnan tarkoituksena on hankkia säännöllisesti tietoa talousveden aistinvaraisesta ja mikrobiologisesta laadusta sekä talousveden käsittelyn ja etenkin desinfioidin tehokkuudesta. Tämän lisäksi vesilaitokset ottivat jaksottaisen valvonnan näytteitä. Jaksottaisen seurannan avulla selvitetään, täyttääkö vesihuoltolaitoksen toimittama vesi talousvesiasetuksessa esitetyt laatuvaatimukset. Talousveden laatu on pääsääntöisesti täyttänyt kaikkien suurten vesilaitosten osalta terveydensuojelulain ja -asetuksen sille asettamat laatuvaatimukset sekä hyvälle talousvedelle asetetut laatuvaatimet.

Vesilaitosten itse ottamien näytteiden lisäksi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus otti vuoden 2016 aikana 82 talousvesinäytettä. Näytteitä otettiin Tuusulan seudun vesilaitoksen, Nurmijärven Veden ja vesiosuuskuntien toimittamasta vedestä sekä oman kaivon varassa olevien elintarvikehuoneistojen talousvedestä. Vuonna 2016 ei ollut suuriin vesilaitoksiin kohdistuneita erityistilanteita.

Kesällä 2016 havaittiin Tuusulassa lähdevesipakkaamon veden saastuminen bensiinin lisäaineilla. Lähdevesipakkaamo joutui tapauksen johdosta lopettamaan toimintansa, koska yhdisteitä löytyi vedestä edelleen kaivon tyhjennyksen jälkeenkin. Yhdisteiden alkuperä ei ole selvinyt kevääseen 2017 mennessä, yhdisteitä löytyy vedestä edelleen. Lähialueen talousvesikaivoista otettiin myös näytteitä tapauksen tultua ilmi. Näistä ei löytynyt kyseisiä yhdisteitä.

Keväällä 2016 otettiin Nurmijärvellä mangaaninäytteet kolmesta yksityisestä talousvesikaivosta Savikon laittoman maankaatopaikan läheisyydestä. Laiton maankaatopaikka sijaitsi Savikon vedenottamon välittömässä läheisyydessä ja vedenottamon veden mangaanipitoisuus nousi yli raja-arvojen. Tämän vuoksi terveysvalvonta selvitti myös lähialueiden yksityisten kiinteistöjen talousvesikaivojen mangaanipitoisuuden. Näiden talousvesikaivojen mangaanipitoisuudet jäivät alle raja-arvon.

Joulukuussa 2014 Nurmijärveläisessä kerrostaloyhtiössä paljastui legionellan aiheuttama sairastapaus. Taloyhtiön lämpimän käyttöveden kiertolämpötila ei ollut riittävän suuri, mikä johti legionellabakteerien lisääntymiseen haitallisessa määrässä. Taloyhtiön asukkaita tiedotettiin asiasta ja lämpimän veden kiertolämpötilaa nostettiin legionellojen tuhoamiseksi. Lämpötilan noston seurauksena legionella hävisi kuumasta vedestä, mutta alkoi kasvamaan seisovassa kylmässä vedessä. Kylmän veden lämpötila nousi, koska kuuma- ja kylmävesiputkistot kulkevat vierekkäin. Syksyllä 2015 kiinteistöllä tehtiin shokkiklooraus. Legionellaa havaittiin kylmässä vedessä shokkikloorauksen jälkeenkin. Legionellaa ei shokkikloorauksen jälkeen havaittu raja-arvot ylittäviä määriä aktiivisessa käytössä olevissa vesipisteissä. Vesipisteet joissa legionellaa havaittiin, ovat asunnoissa, joissa ei asuta säännöllisesti. Terveysvalvonta jatkoi tilanteen seurantaan vuoden 2016 aikana. Taloyhtiö alkoi säännöllisesti huuhtelemaan tyhjien asuntojen vesipisteistä ja legionella yritettiin saada hallintaan näin. Tässä ei onnistuttu, ja legionellapitoisuudet ylittivät toimenpiderajat. Kesällä 2016 taloyhtiön putkisto desinfiointiin peretikkahappolla. Tämän johdosta legionellan määrä pieneni alle toimenpiderajan. Vuonna 2017 tullaan seuraamaan pysyvätkö legionellan määrä riittävän alhaalla.

6.4 Uimaveden ja uimarantojen valvonta

Uimarantojen vesien laadun valvontaa ohjaavat sosiaali- ja terveysministeriön asetukset (177/2008 ja 354/2008) yleisten uimarantojen laatuvaatimuksista ja valvonnasta. Uimaveden laadun arviointi ja luokitus perustuu kahden suolistoperäistä saastumista kuvaavan mikrobiologisen muuttujan, suolistoperäisten enterokokkien ja *Escherichia coli* -bakteerien, valvontatutkimustulokseen. Myös syanobakteereita eli sinileviä seurataan aistinvaraisesti. Vuonna 2011 laadittiin asetuksen 177/2008 mukaiset uimavesiprofiilit kaikille Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen uimarannoille, joilla arvioidaan käyvän yli 100 uimaria päivässä. Uimavesiprofiilit ovat nähtävillä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen Internet-sivuilla. Kaikki alueen uimarannat ovat edelleen laatuluokituksestaan erinomaisia. Uimavesiprofiilit tarkastettiin keväällä 2015.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus valvoi valvontasuunnitelman mukaisesti alueensa yleisten rantojen sekä uimahallien ja -altaiden veden laatua. Keski-Uudellamaalla on 23 yleistä uimarantaa, neljä uimahallia sekä kolmetoista yksittäistä uima-allasta. Yleisten uimarantojen veden laatua seurattiin uimavesien valvonnasta annetun asetuksen mukaisesti. Uimavesinäytteet otettiin kaikilta rannoilta kesäkuun puolivälistä elokuun loppuun asti. Uimarantojen kunto ja turvallisuus tarkastettiin ennen uimakautta kaikilla yleisillä rannoilla. Valvontakäynneillä tarkastettiin uimarantojen turvallisuus sekä laitureiden, pukukoppien, käymälöiden ja pelastusvälineiden kunto. Lisäksi tarkastettiin rantojen siisteys, jätehuollon toimivuus ja leikkivälineiden kunto. Rannoilla havaituista puutteista annettiin kirjalliset korjauskehotukset rannan ylläpitäjälle.

Mikrobiologisilta muuttujiltaan uimavesinäytteet olivat hyviä. Sinilevää havaittiin kesällä 2016 vähemmän kuin aiempina kesinä. Sinilevähavaintoja tehtiin terveystarkastuksen näytteenoton yhteydessä ainoastaan Onkimaan uimarannalla.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminta-alueella on neljä isoa uimahallia. Rajamäen uimahallin laaja peruskorjaus valmistui ja uimahalli avattiin kesäkuussa 2015. Keravan uimahalli suljettiin keväällä 2016 peruskorjauksen vuoksi. Halli on edelleen suljettuna. Uimahallien vedenlaatua seurataan keskimäärin kahden viikon välein uimahallien omien valvontaohjelmien mukaisesti. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus saa tulokset tiedokseen.

Uimahallien vedenlaadun suurimmat haasteet olivat kylmävesialtaissa, joiden näytteissä oli muutamia huonoja tuloksia. Tällöin veden puhdistusta tehostettiin ja allas otettiin käyttöön vasta, kun uusintanäytteen tulos oli hyvä.

6.6 Asuin-, työ- ja kokoontumishuoneistot

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluu ilmoituksenvaraisten huoneistojen ja laitosten valvonta. Terveysturvallisuuslain (763/1994) ilmoitusvelvollisuuden lähtökohtana on ennaltaehkäistä tietyistä toiminnoista mahdollisesti aiheutuvat terveyshaitat. Ilmoitusvelvollisuus koskee toimintoja, laitoksia tai huoneistoja, joiden vaikutuspiirissä on paljon ihmisiä tai erityisryhmiä, kuten lapsia tai vanhuksia, sekä toimintoja, joiden hygieenisille oloille on asetettava erityisiä velvoitteita.

Vuoden 2016 aikana Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toimialueella käsiteltiin 41 terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta, jotka koskivat muun muassa päiväkoteja, kouluja, julkisia kokoontumishuoneistoja, kuntosaleja, kauneushoitoloita ja parturi-kampaamoita (taulukko 18).

Taulukko 18. Terveysturvallisuuslain 13 §:n mukaiset ilmoitukset vuosina 2014–2016.

Sopijakunta	Päätökset, kpl			Tulot, €		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Järvenpää	10	12	5	2300	2900	2875
Kerava	6	7	8	2300	1100	1625
Mäntsälä	8	3	5	1225	600	1500
Nurmijärvi	6	8	8	1250	2100	1875
Tuusula	5	15	15	1675	2400	3200
Yhteensä	35	45	41	8750	9100	13091

Ympäristökeskus valvoo asuin-, työ- ja kokoontumistilojen terveydellisiä oloja. Näitä ovat muun muassa ilmanvaihto, yleinen siisteys, pintamateriaalit, meluolosuhteet, WC-tilojen riittävyys ja kunto, siivousvälineiden säilytys- ja huoltotilat, tupakkalain vaatimukset sekä tilojen ja laitteistojen turvallisuus, esimerkiksi putoamisvaara päiväkodeissa.

Asuntojen, koulujen, päiväkotien ja muiden oleskelutilojen terveydellisiä oloja koskevia toimenpiteidenpyyntöjä ja kyselyjä tuli vuonna 2016 edelleen runsaasti. Asunnontarkastuksia tehtiin vuonna 2016 yhteensä 105 kpl. Asunnontarkastuksista ei peritä maksua (taulukko 19).

Taulukko 19. Asunnontarkastukset vuosina 2014–2016.

Sopijakunta	Tarkastukset, kpl		
	2014	2015	2016
Järvenpää	16	25	20
Kerava	20	33	23
Mäntsälä	6	7	8
Nurmijärvi	14	14	23
Tuusula	13	28	31
Yhteensä	69	107	105

Suurin osa toimenpidepyynnöistä koski kosteus- ja homevaurioepäilyjä. Ympäristökeskuksen ensisijaisena tavoitteena on neuvoa kiinteistön omistajia selvittämään tai selvittämään mahdolliset rakenteelliset viat ja vauriot. Ympäristökeskuksen omien tarkastuskäyntien edellytyksenä on pidetty selkeätä terveyshaittaepäilyä. Pelkästään rakenteellisia vaurioita koskevat epäilyt on ohjattu yksityisille kuntotutkimuksia tekeville yritysille.

Päiväkodeissa, kouluissa ja muissa kokoontumistiloissa tehtiin yhteensä 105 tarkastusta. Näiden tarkastusten yhteydessä mitattiin muun muassa huoneistojen hiilidioksidipitoisuutta, lämpötiloja, kosteutta sekä selvitettiin ilmavirtojen liikkeitä ja tutkittiin ilmanvaihdon toimivuutta. Julkisista tiloista eniten työllistivät koulujen ja päiväkotien terveyshaittaepäilyt ja niiden selvittäminen. Suunnitelmallisissa tarkastuksissa tarkastettiin muun muassa tilojen yleinen siisteys, rakenteiden kunto, sisäilman laatu, melu ja piha-alueen turvallisuus. Tarkastuksista perittiin ympäristöterveydenhuollon taksan mukainen maksu (taulukot 2018 ja 21).

Taulukko 20. *Terveydensuojelulain mukaiset tarkastusten lukumäärät vuosina 2014–2016.*

Sopijakunta	Koulut, päiväkodit, vanhainkodit			Kokoontumishuoneistot, liikuntatilat, kuntosalit, pariturikampaamot			Uimarannat, talviuintipaikat, uimahallit		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Järvenpää	12	21	19	10	8	3	5	6	5
Kerava	19	17	10	1	5	5	3	3	2
Mäntsälä	7	16	9	3	3	4	7	9	8
Nurmijärvi	9	23	21	9	6	5	10	11	11
Tuusula	19	16	20	5	9	9	8	7	8
Yhteensä	66	93	79	28	31	26	33	36	34

Taulukko 21. *Valvontatulot terveydensuojelulain mukaisista tarkastuksista vuosina 2014–2016.*

Sopijakunta	Tulot, €		
	2014	2015	2016
Järvenpää	3700	3825	2950
Kerava	3450	3975	1950
Mäntsälä	3150	5112,5	3525
Nurmijärvi	3950	4150	5750
Tuusula	3050	7037,5	5000
Yhteensä	17275	24100	21191

7. Eläinlääkintähuolto ja eläinsuojelu

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus vastaa toiminta-alueellaan eläinlääkäripalveluista, eläinsuojelusta, eläintenpidon terveydellisestä valvonnasta sekä tarttuvien eläintautien ennaltaehkäisystä ja vastustuksesta. Lisäksi kunnille kuuluva velvollisuus löytöeläinten hoidon järjestämisestä on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen vastuulla.

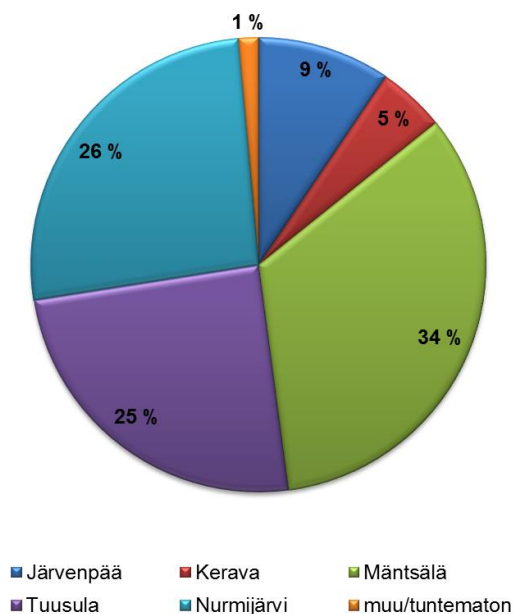
7.1 Eläinlääkäripalvelut

Eläinlääkäripalvelu on saatavissa ympäri vuoden sekä virka- että päivystysaikana. Eläinlääkärien vastaanotot sijaitsevat Järvenpään Kyrölässä, Nurmijärven Kirkonkylällä ja Tuusulan Hyrylässä. Suureläimet hoidetaan tilakäynneillä. Mäntsälän kunnan eläinlääkäripalvelut sekä virka- että päivystysaikana ostetaan Helsingin yliopiston Tuotantoeläinsairaalaalta.

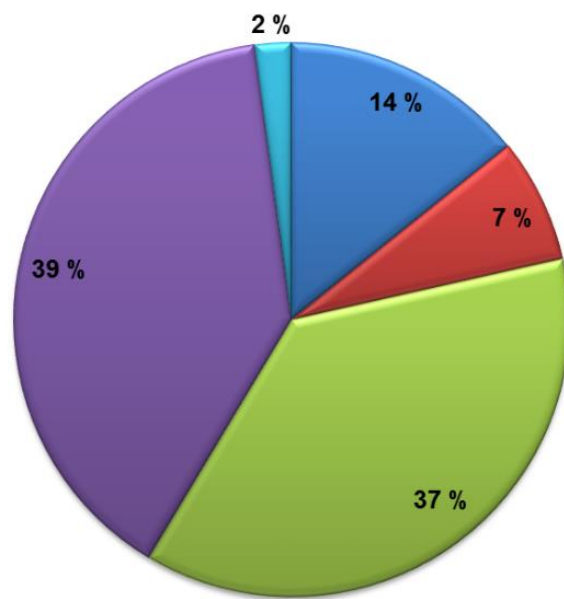
Päivystysalueen muodostavat Järvenpää, Kerava, Nurmijärvi ja Tuusula. Päivystäviä eläinlääkäreitä on neljä kappaletta. Ympäristökeskuksen eläinlääkärien lisäksi päivystyksiä tekevät ulkopuoliset eläinlääkärit. Päivystysvuoro on kiertävä.

Vuonna 2016 Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen eläinlääkärit ovat hoitaneet 7 732 potilasta, joista 93 % on ollut pieneläimiä ja 7 % suurelajia. Mäntsälässä Tuotantoeläinsairaalan toimesta on hoidettu 3 920 mäntsäläläistä potilasta, joista 70 % on ollut suurelajia ja 30 % pieneläimiä.

Kuvissa 25 ja 26 on esitetty potilaiden jakautuminen kotikunnittain vuonna 2016. Hevosten kohdalla on kotikuntana käytetty kuntaa, jossa hevosella on tallipaikka. Kuvissa 27 ja 28 on esitetty potilaiden jakautuminen vuonna 2016 suur- ja pieneläimiin virka- sekä päivystysaikana.

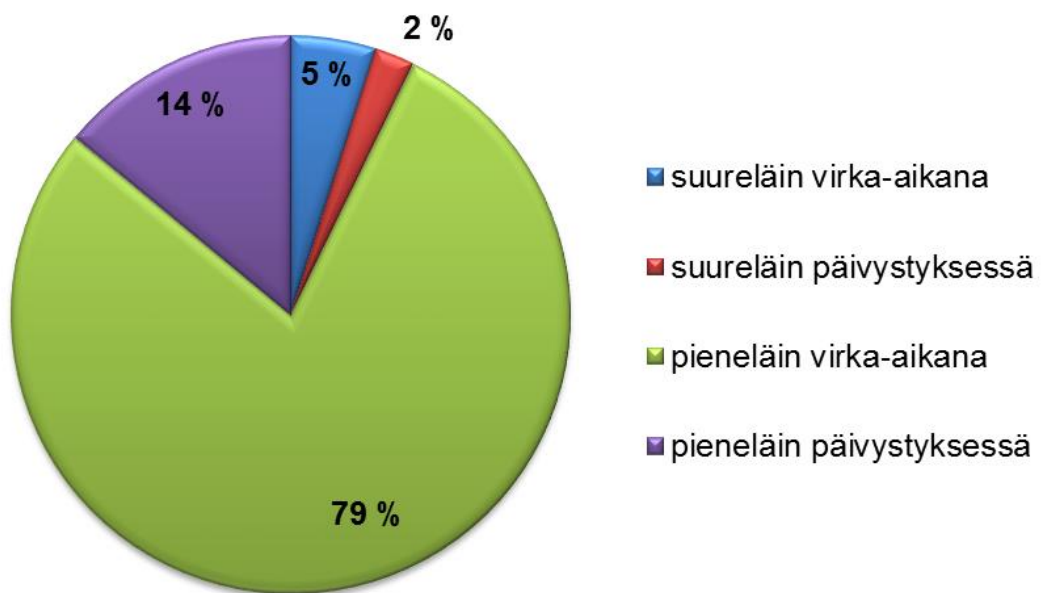

Kuva 25. Potilaiden suhteelliset osuudet kotikunnittain vuonna 2016 koko ympäristökeskuksen toimialueella.

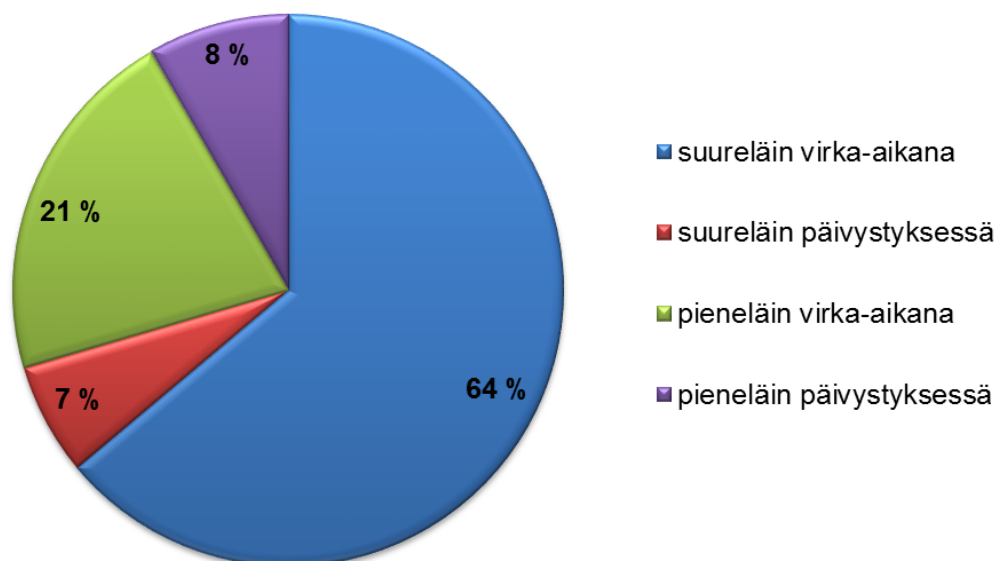
■ Järvenpää ■ Kerava ■ Tuusula ■ Nurmijärvi ■ muu/tuntematon

Kuva 26. Potilaiden suhteelliset osuudet kotikunnittain vuonna 2016 ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla ja tilakäynneillä.

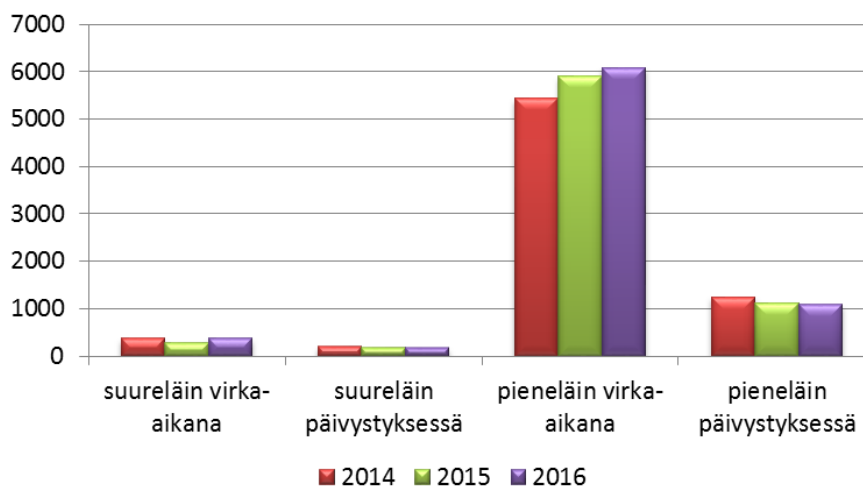
Kuva 27. Potilaiden jakautuminen vuonna 2016 suur- ja pieneläimiin virka- ja päivystysaikana ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla ja tilakäynneillä.

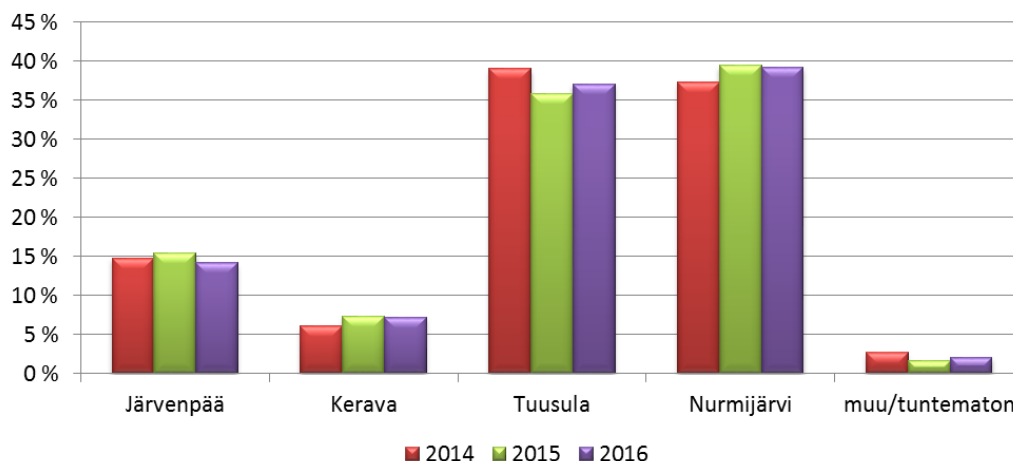
Kuva 28. Mäntsäläläisten potilaiden jakautuminen vuonna 2016 suur- ja pieneläimiin virka- ja päivystysaikana Tuotantoeläinsairaalassa ja sen tekemillä tilakäynneillä.

Kuvassa 29 on esitetty potilasmäärien kehittyminen ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla ja tilakäynneillä vuosina 2014–2016. Kuvassa 30 on esitetty potilaiden suhteellinen jakautuminen kotikunnittain vastaavana aikana ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla sekä tilakäynneillä.

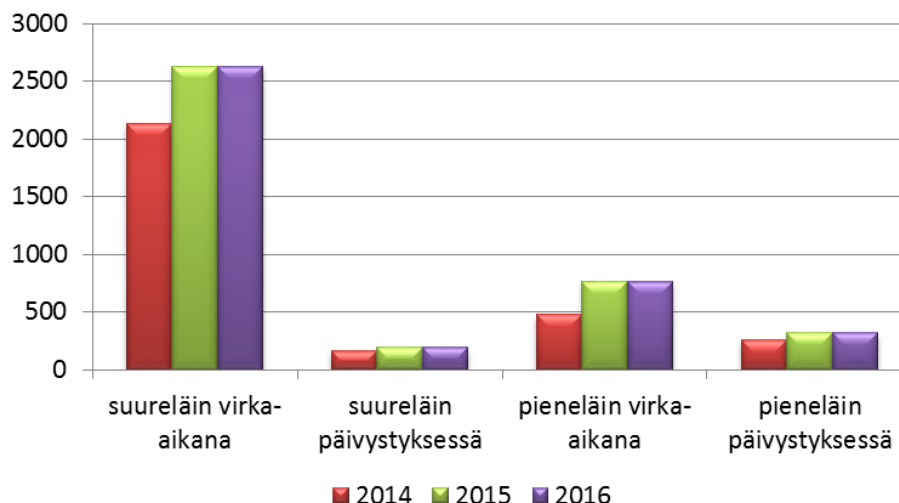
Kuva 29. Suur- ja pieneläinpotilaiden määrät vuosina 2014–2016 virka- ja päivystysaikana ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla sekä tilakäynneillä.

Kuva 30. Potilaiden suhteellinen jakautuminen kotikunnittain vuosina 2014–2016 ympäristökeskuksen omilla vastaanotoilla ja tilakäynneillä.

Mäntsälän eläinlääkäripalvelut on hankittu Mäntsälän kunnalle ympäristökeskuksen toiminta-aikana Helsingin yliopiston Yliopistollisen eläinsairaalan Tuotantoeläinsairaaltalta. Kuvassa 31 on esitetty mäntsäläläisten potilaiden määrien kehittyminen vuosina 2014–2016 Tuotantoeläinsairaalan vastaanotolla ja tilakäynneillä.

Kuva 31. Mäntsäläläisten suur- ja pieneläinpotilaiden määrät vuosina 2014–2016 virka- ja päivystysaikana Tuotantoeläinsairaalan vastaanotolla sekä tilakäynneillä.

7.2 Eläinsuojelu ja tarttuvat eläintaudit

Ympäristökeskuksessa eläinsuojeluun ja tarttuviin eläintauteihin liittyvät tehtävät hoitaa pääasiassa valvontaeläinlääkäri. Praktikkoeläinlääkärit tekevät kyseisiä tehtäviä edelleen tarvittaessa lähinnä päivystysaikana, mutta eläintautien osalta myös tarvittaessa virka-aikana.

Suunnitelmallinen valvonta kohdistettiin ammattimaisten eläintenpidon paikkojen osalta vuonna 2016 hevostalleihin. Ammattimaisen eläintenpidon tarkastuksia tehtiin vuoden aikana 15 tallille.

Ammattimaisen eläintenpidon tarkastusten lisäksi tehtiin 71 kohteeseen erilaisia tarkastuskäyntejä yhteensä 219. Osa tarkastuskäynneistä tehtiin ilmoituksen johdosta, osa oli uusintatarkastuksia, osa kartoituskäyntejä ja osa yhteydenottopyynnön toimittamisia. Jos tarkastuksella jouduttiin antamaan kieltoja tai määräyksiä, tehtiin tarkastuskohteeseen aina uusintatarkastus. Joihinkin kohteisiin jouduttiin uusintatarkastus tekemään useamman kerran. Eläinsuojeluilmoituksia kirjattiin noin 200 kpl. Valvontaeläinlääkäri antoi myös paljon puhelinneuvontaa.

Koirien tai kissojen hoidon laiminlyönti oli tavallisin syy epäilyyn perustuvassa tarkastuksessa. Hoitamaton sairaus, riittämätön ravinnon saanti ja koirien riittämätön ulkoilutus ovat tavallisimmat puutteet. Puutteet ulkokoerien tarhoissa ja kopeissa ovat niin ikään tavallisia. Muita toimenpiteisiin johtaneita syitä ovat koiran pitäminen kytkettynä säädösten vastaisesti ja koiran tai kissan sulkeminen liian pieneen tilaan. Eläimen hylkääminen hoidotta on tavallisin syy kiireellisiin toimenpiteisiin. Hylkäämisen taustalla on usein omistajan elämän kriisi, päihteet tai vakava sairaus.

Suureläimiin liittyvät eläinsuojeluongelmat kohdistuvat paikkoihin, joissa eläinmäärä on liian suuri jaksamiseen ja taloudellisiin edellytyksiin nähden. Ongelmat näkyvät rikkomuksina koskien pitopaikan siisteyttä, turvallisuutta, suojan puuttumista sekä eläinten makuupaikkojen riittämätöntä kuivitusta.

Talleihin kohdennetussa suunnitelmallisessa eläinsuojeluvalvonnassa on annettu neuvontaa toiminnan ilmoituksenvaraisuudesta, eläinluettelon ja lääkekirjanpidosta sekä tunnistusasiakirjojen saatavuudesta. Hevostalleilla voimaan tulleet määräykset pitopaikan tilavaatimuksesta ovat johtaneet määräykseen saattaa karsinoiden ja pihattojen makuuhallien koot vähimmäisvaatimusten mukaisiksi.

Tarttuvien eläintautien valvontaan ja vastustamiseen liittyvät työt kohdistuivat vuonna 2016 sekä pien- että suureläimiin. Työtehtävät liittyivät muun muassa laittomien maahantuontien selvittelyyn, vientitodistuksiin, näytteenoitoihin ja eläintauteihin varautumiseen.

7.3 Löytöeläimet

Löytöeläinten hoitopalvelut hankitaan kaikille sopijakunnille Eläinten Auttajat ry:ltä/Onnensassulta, joka sijaitsee Riihimäellä.

Löytöeläinten määrät ja hoitovuorokaudet vuodelta 2016 on esitetty taulukossa 22. Eläimet on jaettu löytymispaikkansa perusteella kunnittain. Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus säilyttää eläintä vähintään 15 vuorokautta, jonka jälkeen sillä on oikeus myydä, muutoin luovuttaa tai lopetuttaa eläin. Taulukossa 23 on esitetty hoitolaan toimitettujen löytöeläinten määrät vuosilta 2014–2016.

Taulukko 22. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakuntien alueelta talteen otettujen löytöeläinten määrät ja hoitovuorokaudet eläinten löytymiskunnan mukaan vuonna 2016.

Sopijakunta	Haltuun otetut (kpl)			Hoitovuorokaudet (kpl)		
	koirat	kissat	muut	koirat	kissat	muut
Järvenpää	5	17	-	30	142	-
Kerava	6	9	-	39	122	-
Mäntsälä	4	47	-	18	408	-
Nurmijärvi	8	25	-	12	279	-
Tuusula	6	20	-	23	231	-
Yhteensä	29	118	-	122	1182	-

Taulukko 23. Hoitolaan toimitettujen löytöeläinten määrät vuosina 2014–2016 ympäristökeskuksen toiminta-alueella.

Löytöeläimet	Haltuun otetut eläimet (kpl)		
	2014	2015	2016
Koirat	54	32	29
Kissat	93	111	118
Muut	2	3	-
Yhteensä	149	146	147

